

40

Diss.

3795

35

40 Diss. 3795, 35

KV

4° Diff. 3795 (35.)

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO - FORENSIS,
DE
**TERMINO ANIMATIONIS
FOETUS HUMANI,**

Wenn das Kind im Mutter-Leibe die Seele empfängt;

Q V A M
AUSPICE DEO PROPITIO
Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſe Facultatis Medicæ,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

POTENTISSIMI REGIS BORUSSIÆ CONSILIARIO AULICO,
MEDICINÆ ET PHILOSOPHIÆ NATURALIS PROFESSORE PUBLICO ORDINARIO,
FACULTATIS MEDICÆ DECANO SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMIS IN MEDICINA HONORIBUS, ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS

HORIS LOCOQUE CONSVETIS,
ANNO MDCCXXIV. D. XI. NOVEMBR.

PUBLICAR AC PLACIDAE ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET,
AUCTOR ET RESPONDENS

LUDOVICUS HANSEN,

GRABOVIO - MEGAPOLITANUS.

B112

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis IOANNIS CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.

<36616560940013

<36616560940013

Bayer. Staatsbibliothek

Bayrische
Staatsbibliothek
München

SERENISSIMO

A C

CELSISSIMO DUCI AC DOMINO,

DOMINO

CHRISTIANO
LUDOVICO,

DUCI MEGAPOLITANORUM, PRINCIPI
VENEDORUM, SVERINENSIVM ET RATZE-
BURGENSIUM, NEC NON COMITI SVERINEN-
SIUM, TERRARUMQVE ROSTOCHII ET
STARGARDIÆ DOMINO,

ETC.

DUCI AC DOMINO SUO
CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME

AC

CELSISSIME DUX

CLEMENTISSIME PRINCEPS AC DOMINE.

INcomparabilia & Magno Principe dignissima celsi
animi ornamenta concurrunt in SERENISSIMA
TUA PERSONA atque in centro tanquam con-
spicienda sese præbent.

Id quod exteri non nisi summa admiratione innu-
merisque laudibus extollunt; Humillimi vero dulcissi-
mæ Patriæ incolæ maxime pio corde venerantur & pro
summa

summa consolatione tot miseriarum hactenus perpes-
sarum subjectissimo pectore agnoscunt : Imo futuræ
prosperitatis spem in TANTO PRINCIPE CLEMEN-
TISSIMO, SERENISSIMOQUE SOBOLE
FRIDERICO prævidentes & humillime collocantes
CELSISSIMÆ DOMUS MEGAPOLITANÆ sem-
piternam Conservationem, Augmentationem, Flo-
rem & Splendorem a Domino Dominorum indefi-
nenter flagrant. Quid ergo inter tot obsequiosissimos
subditos me diutius commoraretur? quin ante Pedes
CLEMENTISSIMI DUCIS AC DOMINI MEI de-
votissima submissione confitear, quanta religione etiam
extra patriam studiorum gratia degens, quantove sub-
jectissimi animi candore TANTUM PRINCIPEM
semper coluerim ac veneratus sim : Sub CUJUS
CLEMENTIÆ alis natus & educatus sum. Cujus SE-
RENISSIMA DOMUS Parentem meum, quamdiu in
vivis erat a teneris annis, omni Clementia & promo-
tione prosequuta est ; illo vero mortuo viduam ma-
trem una cum misellis orphanis patre destitutis PO-
TENTISSIMA tutela, variisque Clementiæ signis ha-
ctenus sublevavit atque sustentavit. Reddo ergo SE-
RENISSIME DUX, quæ debeo; humillima spe fre-
tus, fore, ut hisce studiorum meorum primitiis, qua-
lescunque sint, aditus ad PRINCIPIS AC DOMINI
MEI SERENISSIMI CLEMENTIAM erga literarum
& artium cultores longe lateque celebratam, non præ-
cludatur. Summum vero Principum Principem in-

timis suspiriis jugiter flagito, velit TE SERENISSI-
ME DUX una cum CELSISSIMA DUCISSA, FLO-
RENTISSIMISQVE PRINCIPIBUS infinita benedi-
ctione & omnis generis prosperitate TANTIS PRIN-
CIPIBUS conveniente coronare & accumulare; Ne
ex Antiquissima REGIA atque DUCALI STIRPE per in-
numera secula deficiat, qui Provinciis hæreditariis im-
peret; Pace externa & interna Sanitate, Splendore,
Potentia, omnique felicitate perpetuo fruatur. Id
quod humillima devotissimave submissione ad finem
vitæ fovet

SERENISSIMI DUCIS
PRINCIPIS AC DOMINI CLEMENTISSIMI

Dabam Halæ die XI. Novembris

M. DCC. XXIV.

Subjunctissimus humillimusque

LUDOVICUS HANSEN.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-FORENSIS.

DE

TERMINO ANIMATIONIS FOETUS HUMANI.

PROOEMIUM.

*N*ihil est tam arduum, quod non ingenio humano cedere videtur: Paradoxon & e diametro oppositum videtur hocce effatum dicto illi Hippocratico in primo Aphorismorum posteritati relicto; *Ars longa, vita brevis, occasio anceps, experimentum fallax.* Illud enim viribus humanis attribuit, quod hoc illis demit. Finem vero, quem utriusque dicti Autores respererunt, si consideramus, facile ipsi conciliationem admittunt eo collimantem, ut literarum cultoribus, imprimis vero philiatris calcar quoddam adderent, ne unicum diem sine linea præterire paterentur. Habent sane philiatri præ cæteris, cur tam exactam

A

tem.

temporis rationem habeant? quo omni nitantur nervo studioque: Nam, quot eruditionis partes pertinent ad perfectum Medicum? juxta *Neucranzii Ideam perfecti medici?* B. *Bobnium De officio Medici duplici.* Ne dicam quibus expressionibus *Werckmeisterus* utitur, in *disput. De Filo Ariadne* in studio medico pertexendo. ex cujus præfatione hæc paucula tantum adducam. *Horrescit animus, mens hebescit, languescunt membra, obtumescit lingua: Si in studio suo, quod Philiatro percurrendum tot circuitus, meandros & perplexos cursus perspexerit &c.* Id ipsum pluribus ulterius probandum esset; Ne vero B.L. recensione omnium perfecti Medici requisitorum molestus sim, illi præter jam laudatos Autores adhuc evolvendos omitto: *Dn. D. Præsid. Patroni ac Præceptoris mei in æternum venerandi* *Introduct. ad universum Med. Part. I. Præfat. ad Ppysiologiam & in Juris-Prudentia Medica* jam sub prelo sudante *Cap. I. & Job. Mar. Lancisii Dissertatio: de recta studiorum medicorum ratione instituenda, quæ operibus ejus annexa est: Kyperus in tract. de Medicinam rite discendi & docendi methodo.* Hisce positis unicum maxime arduum e medicina in testimonium proferamus theorema, quo elucescat, num priori dicto aliqua veritas insit, nec ne? scilicet num omnia cedere videantur ingenio humano. Possent quidem tot artium inventiones, & emendationes, quæ ad summam pene perfectionem redactæ sunt, de ingenii viribus manifesta testimonia esse, magis autem idem eluscit ex illis rebus, quæ sola mente considerandæ sunt, nec in sensus crassiores cadunt, ejusmo-

COrpus iners animam quo tempore sentiat almam,
Segneque perpetua morte levetur onus?
Argutæ calido dum mentis acumine volvis,
Volvis, ut inventum tollere Amice queas.
Spiritus unus inest nobis, animæque reguntur
Unius officio corpora bina vago.
Volvitur automaton vitiato pondere retro,
Deme rotas, animam, futile stabit opus.
Nos animam studiis paribus nutrimus eandem,
Aut tu, cum fugias, aut ego truncus ero.
Ast animo vereor, ne te mea causa sequatur,
Mercuriusque anima splendidus ore vacem.
Ingenii hoc Dotes, Veneres quoque corporis edunt,
Moribus unde meis flamma petita nitet.
Sed nituit, niteatque precor; si fulserit alma,
Connitar studiis fortius ire comes.
Quo fugis alter ego, nil fœdera nostra morantur,
Nil mea vota valent, quo fugis alter ego?
Erigor. Haud animos, ceu corpora, dividit ora;
Spiritus aërias nititur ire vias.
Hinc quoque cum reliquis meritos gratatus honores,
Grandia cum nequeam, munera parva fero.
Dumque sequi vetitum, precibus comitabor Amicum,
Ito Bonus, sinuat carbasa nauta. Vale.

*Quibus perpetuæ recordationis ergo Amico in paucis dilectissimo de
Honoribus Doctoralibus applaudere voluit Eidem devotissimus*

J. G. HIMSEL, Riga-Livonus. M. C.

HUc bona fors propera superas delapsa per auras,
Fortunaque meas obsequiosa preces.
Effice felices currant mensesque, diesque.
Fac hora infelix, te duce nulla, fluat.

Hec Doctissimo Hansio scribere voluit

F. A. Stephanus Mackius.
M. C. Lugduno-Gallus.

SEr Fleiß und Tugend liebt, trägt Ruhm und Glück
davon.

Die Weißheit wird Ihn nicht im Staube liegen lassen.
Sie giebt nach Schweiß und Müh Vergnügungs-vollen
Lohn,

Und wird ihn in der Zahl der liebsten Söhne fassen.
Mein Bruder, dieser Schatz trifft jetzt bey Dir auch ein.

Du willst zum andern mahl des Fleisses Früchte zeigen
Und heut als Doctorand auf dem Catheder seyn,
Drum kan mein Bruder-Herz die Freude nicht ver-
schweigen.

Ich wünsche Dir von GOTT unzählig Wohlergehn.

Und da der Himmel uns so weit von ander trennet,
Doch ungewiß, ob wir uns einst wieder sehn,
So bin ich zwar betrübt, doch froh, weils GOTT er-
nennet.

Nur bitt ich, laß es nicht bey unsrer Trennung heißen,
Wer aus den Augen kömmt, der kömmt auch aus den Sinn.

Laß Zeit und Orth das Band der Liebe nicht zerreißen.
Nun lebe wohl! doch denck, daß ich dein Bruder bin.

Carolus Leopoldus Hansen,
Grabovio-Megapolitanus Chir. Stud.

jusmodi est doctrina de Anima humana. Hanc satis arduam, abstrusam & cognitu difficillimam esse, nemo non fatebitur: quia crassioris corporis qualitatibus investigandis dediti circa res mere materiales & corporales versantes vix aliud quicquam recte concipere, neque clarius proponere possunt, citra corporea & palpabilia materialia *Confer. Paganinus Gaudentius de Errore sectariorum p. 162.* cum incorporea & immaterialia admodum subtilia existant, sensusque externos fugiant. Inde fit. ut in consideratione memoratarum rerum subtilium & incorporearum, qualis anima est, earumque judicatione, facile abripiamur ad ideas materiales & corpores antea jam visas. Qua de Causa & ipse Deus O. M. captui humano sese accommodavit, plurima in sacro codice occurrentia per viros a spiritu sancto inspiratos & ductos ita proponendo, ut corporali conceptui firmissime adhærentes homines voluntatem suam eo clarius cognoscerent & perciperent. Neminem quoque fugiet, nisi plane in sacra scriptura hospitem, Deum tot miraculis visibilibus & palpabilibus verbum suum obfirmasse, ut eo magis crederent lapsi & rebus mundanis obnubilati homines, id quod ipse Salvator testatur dicendo. *propter mentis vestrae pertinacitatem hæc omnia fiunt &c.* talismodi exempla tam vetus quam novum testamentum plura exhibent, ubi summum numen & ejus Prophetæ ac sacerdotes de tali pertinacitate conqueruntur. Ne dicam, quod ex illis crassis ideis, quas mortales sibi formabant de Existentia & Ef-

sentia Dei, gentilismus & Atheismus ortum suum traxerint sane detestandum, cum nullum Deum crederent, nisi quem viderent, aut de quo hos vel illos effectus actu provenire sensuali & crassa convictione intelligerent, qua de re omnes antiquiorum temporum scriptores & ipsa sacra scriptura quamplurima proferunt testimonia. Nihilominus tamen, mens seu ingenium hominis ita comparatum est, ut ab aliis rebus externis abstrahendo interna & subtilia sibi proponere possit, quale quid in nonnulla extasi similibusque casibus experiri licet, quamquam etiam libenter concedendum sit, quod illa, quæ in mente clare percipimus, non ita clare proponi ac demonstrari possint, quare dicunt. *Ich weiß es wohl; aber ich kann nicht hervorbringen.* quia ideæ similes deficiunt, a rebus materialibus desumptæ, quibus mentem nostram explicaremus. Si itaque has mentis operationes, cum cæteris effectibus & actibus, manifesto ab anima provenientibus & dependentibus colligamus, hisque ex revelatione cognitæ animæ proprietates adjungamus, & hoc facto sine præjudicio, pauloque tranquilliori animo perpendamus & rulinemus, cunctaque à crassis objectis corporeis pro virili abstrahendo judicemus; tunc utique nobis obtigerit, ut animæ vires ac qualitates paulo curatius penetremus. Nam effectus testatur de sua causa: modum fiendi vero demonstrare velle idem esset ac aquam cribro haurire, interim tamen veritas facti adest. Scilicet ingenio plurima cedere, si industria & methodo combina-

bina;

binatur. Ast! ne in primis limitibus de hac materia discurrendo præfationis fines excedam, neque ab ipso proposito distrahar, sufficiet hac occasione indicasse, quod *Dn. D. Præses* peculiarem tractatum de hac materia dignissima ediderit, ubi prolixius de anima ejusque viribus & qualitatibus actum est: Nimirum in *Scriptis Philosophico-Medicis*, & in *Schediasmate de Admirandis Animæ præcipue humane effectibus ad Illustr. Schrækium &c.* ut & de occultis animæ humane operationibus. Me vero, cum dissertationem quandam Inauguralem, speciminis loco, conscribere deberem, ante dictum effatum audaculum fecit ex ardua Animæ doctrina thema quoddam pertractandum seligere, quo tentarem, num ingeniolo meo concessum esset, invenire, quo temporis puncto foetus humanus animæ rationalis particeps fiat, quia hæc materia in omnibus facultatibus ita dictis superioribus, præcipue vero in Medicina Forensi, magni ponderis est. Occasio vero hujus thematis mihi fuit laudatus *Dn. D. Præses* in sua *Jurisprudencia Medica* mox in lucem proveniente; Ubi in capite de Animatione & Abortu differentiam Ictorum inter, animatum & inanimatum foetum, hancque sequentes pœnas ordinarias & extraordinarias allegavit, mihi que in hac materia casum pro exercitio in Collegio privato elaborandum concedidit, cui quoque debeo, si in hac materia aliquid boni protulero. Cum vero ad stabiliendum terminum animationis necesse sit nosse, unde anima proveniat; illud vero hætenus pro & contra disputatum fuerit, non de nihilo erit, omnes de hac re

hypotheses breviter recensere & ex his probabiliorē sententiam eligere. Cui deinde argumenta pro certo animationis termino pugnancia superstrui possint. Quo facto usus in Medicina theoretico-practica & Forensi ex hoc themate promanans demonstrandus veniet ex quibus omnibus etiam Theologi & Philosophi aliqualem haurient usum. Erit itaque Disputatio nostra solennis occupata circa **TERMINUM ANIMATIONIS FOETUS HUMANI**. Virium nostrarum autem imbecillitas post lapsum deplorandum eo devenit, ut ex nobis quatenus nobis ipsis nihil boni producere valeamus, testante scriptura sacra; ergo D. O. M. devotissimis precibus imploro, velit conatibus meis qualescunque sint, clementer adesse, quo in sui ipsius gloriam cedant, & homo internum suum principium atque ortum maxime admirandum cognoscat, indeque eo majores ipsi gratias agendi causas inveniat.

CAPUT I.

DE

Significatione Vocum.

§. I.

ANteaquam ad rem ipsam me accingam, opus est, ut de significato verborum quædam adducam, ne peregrinus & alienus sensus illis obtrudatur.

*Significatio
vocis. Ter-
mini.*

Vox *Terminus* quid significat notissimum alias est; sumitur vero varie, mox enim intelligitur sub hac voce
notio

notio quædam; qua verba uni vel alteri scientiæ & arti propria ac usitata exprimuntur; tunc vocatur tale verbum *Terminus technicus* a *τέχνη* ars. Germ. Kunst-Wort, quod scilicet in hac vel illa arte vocabulum hoc receptum sit ad exprimendam mentem. Talibus terminis technicis quævis scientia, tam Theologia quam Jurisprudentia, Medicina & Philosophia, omnesque artes tam liberales quam opificiariæ gaudent.

1) *Terminus Technicus*

§. II.

Porro comprehenditur sub voce *Termini* certus quidam locus vel spatium e. g. si in physicis de motu agitur, sæpe occurrunt hæc verba. *Terminus a quo, Terminus ad quem*: Scilicet illud specialissimum loci cujusdam spatiolum, à quo provenit motus vel aliud ejusmodi ad quod pertingit. *conf. D. D. Præsidis Physica cap. 3. §. 33.* Eandem quoque significationem obtinet in mathematicis & aliis similibus Doctrinis & disciplinis.

2) *Terminus significat locum*

§. III.

Denique sumitur *Terminus* pro certo quodam temporis puncto, sive sit ultimum in quo aliquid desinit, sive primum in quo aliquid incipit sive intermedium in quo aliquid existit, versatur vel quiescit. Exinde terminus aliquando idem est ac finis seu terminatio, uti de morbis dicitur, quod vel ad salutem vel ad mortem terminentur &c. Subintelligitur quoque dies quidam constitutus ad hoc vel illud negotium perficiendum vel tractandum: Quo significatu apud Jætos & in communi vita usitatissima est hæc vox. e. g. *Terminus solutionis, Terminus præscriptionis, Terminus ad audiendam sententiam &c.* Germanice, *einen termin ansetzen, oder eine Zeit bestimmen.* Nos vero hoc loco sub voce *terminus* intelligi volumus, illud temporis punctum, quo negotium quoddam initium capit & in actum deducitur.

3) *Terminus significat tempus.*

§. IV.

Altera vox *animatio* est utique clara & significatio ejus quid?

Animatio ejus quid?

ejus notissima : propter duplicem vero sensum scilicet ænigmaticum & proprium, utrumque respiciam.

1) *enigmatice.*

2) *Metaphorice.*

3) *Proprie.*

Ænigmatica sumitur Animatio apud Alchymistas in negotio transmutationis metallorum, quando e. g. terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulphuris philosophica vel cælesti ut vocant &c. Nam scriptores Alchymiae semper mysticis & ænigmaticis verbis sensum involvunt, ne arcana publici juris fiant & unicuique statim manifesta & nota reddantur. *Metaphorice* quoque sumitur in multis negotiis in vita communi occurrentibus huc non pertinentibus. *Proprie* vero Animatio audit ille generationis actus, sub quo anima humana communicatur foetui in utero materno. Wenn das Kind in Mutterleibe anfängt zu leben und beseelt wird oder die Seele empfängt. Nam vita testatur de præsentia animæ, posita vita ponitur anima & vice versa, absente anima deest vita de qua re infra ulterius dicendi occasio forsitan occurret Cap. III. De termino animationis discernendo.

§. V.

Animatio ab anima.

Quid. Anima?

Derivatur vero animatio ab anima, num vero anima ab *ἀνεμος* ventus vel spiraculum, aut aliunde originem ducat, hic non inquirendi locus est. Sufficit nos per animam intelligere. Principium seu Ens illud incorporeum, immateriale, immortale, spirituale & rationale, corpori mechanica dispositione prædito inexistens, idque motibus rationaliter instruens. Confer. Dn. Præf. *Physiol. Cap. 1. de Natura ejusque Physic. Med. Cap. 1. De principio rerum immateriali.*

§. VI.

Una est anima.

Num vero anima sit triplex, juxta Aristotelem ejusque affectus, scilicet Vegetativa, Sensitiva Rationalis, hic non perquirere lubet, cum sufficienter ad hanc hypothesein responsum sit à quamplurimis Autoribus. Quod scilicet Vegetatio & Sensatio sint qualitates ab una anima

anima rationali provenientes & hanc ob rem entia præter necessitatem non esse multiplicanda. Confer. *Illustr. Stahlii, Theoria, Dn. D. Præsidis Physiologia nec non Excell. Dn. Coschwitzii Patroni ac Præceptoris omni observantia prosequendi. Physiologia, Rivini Disp. de spiritu vitali, Casmannus in Psychologia*, multique alii, præsertim Cartesiani, qui præter rationalem nullam admittunt animam Pulchre *Joh. Bodinus in Theatro Naturæ lib. IV. De anima p. m. 485. seqq.* scribit: Th. *Quibus nam argumentis probari possit unam esse unius hominis animam?*

Resp. Quia corporis unius naturalis una est actu forma, quod si plures animas homini tribuamus, idem quoque de cæteris animantibus, judicium relinquetur: Ex quo sequetur in uno homine tres homines, in eodem Bove duos contineri Boves, quia forma dat essentiam rebus: Absurdum est consequens, ergo illud ex quo sequitur, scilicet plures animas esse in eodem subjecto. Neque enim definiri posset ejusmodi animal, cui tres formæ id est differentiæ tres unius ejusdemque generis seu materiæ subessent. & pag. 487. dicit: Una res est quæ hanc disputationem de anima conturbavit, quod plerique vires animæ cum substantia ipsius & sensus ipsos cum sentiendi facultatibus confuderunt. Demonstratum superius est, corruptis animæ partibus ac sensoriis instrumentis, nihil de animæ viribus interire, ut oculis crassiore tunica obductis, nihil de visuali animæ facultate perit, quoniam detracta pellicula vel deteresa macula, quasi velo sublato videt anima. Sed cum facultates sensuales animæ pereunt integris sensoriis, anima subsistere non potest, ut ignem amissa facultate caleficienti extinguere necesse est: Qui igitur animam vegetalem, sensualem in homine re ipsa distinguunt, perinde faciunt, ac si dicerent, animam visualem, tactualem, expultricem, generatricem, coctricem, plures esse animas &c. & porro p. 488. dicit. Neque enim animæ ut pharmaca miscentur, nec ortu facultatis intellectualis prio-

res facultates conquiescunt: sed ab una & eadem anima vires quasi è fonte salientes prodeunt per organa unicuique parti corporis consentanea: Partibus autem corruptis aut ligatis functiones quidem animæ ad eas partes, quasi sopitæ existunt: sed non magis pereunt facultates, quam picturæ scientia, resecta manu architecti: Etiam si anima cadaveri superstes nihil amplius ageat facultate vegetandi coquendi & gignendi: & porro p. 489. scribit: Th. Quæ igitur ratio movit Platonem, Philoponum, Ammonium &c. ut tres animas in homine constituerent? M. Resp. Quia cum organa locis & officiis distincta viderent, animas quoque dividi putarunt: Sed si ex officiis & usu partium animarum numerum exigamus, profecto animas quatuor habituri sumus, imo vero totidem quot membra: Qua ratione animas in humano corpore sexcentas inesse dicemus. Itaque medici paulo melius: qui spiritum vitalem à corde, animale à cerebro, naturalem à pectore, genitalem à testiculis proficisci dicunt? Sed omnia verissime facultates animæ dicuntur. Hæc sunt, quæ præclarus ille Philosophus jam suo tempore agnovit de triplici anima & tot Spiritibus in corpore humano effectis: quæ hac occasione adducere non incassum duximus, præsertim quia aureus ille liber non in omnium manibus est, momenta vero ab illo proposita rationi respondeant. Conf. D. Schacheri Disput. de Consideratione animæ rationalis medica. D. Lœscher diff. Cogitationes sobriæ de anima: D. Vesti. Diff. de Animæ Habitudine ad corpus &c. D. Jacobi Disp. de Anima causa morborum proxima &c.

§. VIII.

Quid Fœtus.

Fœtus denique vocatur noviter oriundus homo. Si enim perpetrato coitu fecundo maris & fœminæ, in abdomine matris ovulum quoddam turgescens ab ovario secessum, per tubam Fallopianam in uterum devolutum, mediante congressu seminis virilis motu vitali in-
stru-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. II

structum & cum petiolo ad parietem uteri internam accrescit, vocatur conceptus. Si porro ibi formatur, asservatur & nutritur, usque legitime post novem menses, præternaturaliter vero per abortum excluditur dicitur foetus. Distinguunt etiam Autores foetum, embryonem & partum, dum *foetum* vocant, quando viscerum, hepatis, cordis, cerebri, &c. indistincta adhuc & informia sunt rudimenta: *Embryonem* vero, si omnes partes perfectæ sunt, & *Partum* quando mox exclusio insequitur; qui actus exclusionis itidem *partus* vocatur, qui non cum embryone confundendus est: Quo facto denique in lucem editus *infans* vocatur. Sed hæc distinctiones non ab omnibus autoribus observantur, quia ut plurimum pro Synonymis habentur: interim hæc nosse juvabit ad intelligendam veterum scriptorum mentem. Foret ulterius non denihilo, si cæteri in negotio generationis occurrentes termini planiores redderentur, at hac vice non universam generationem, sed ejus initium pertractamus quare jam explicata sufficient, cum quibus scriptores Anatomici conjungendi erunt, ubi omnes partes genitales delineatæ & descriptæ exstant. Præ cæteris confer, Regnerus de Graaff de part. genit. mul.

§. IX.

Intelligo itaque sub termino animationis foetus humani, illud momentum temporis, quo conceptus, foetus vel embryo animæ rationalis & per consequens vitæ particeps fit. Ad hoc determinandum seu decernendum necesse est antea scire, unde illa anima rationalis proveniat, num immediate à Deo, an à Parentibus per propagationem: id quod ex sequenti capite apparebit.

Quid terminus, animationis?

CAPUT II.

DE

Origine Animæ Humanæ.

§. I.

*Fundamen-
tum tracta-
tionis de ter-
mino animæ.*

EXplicatis terminis ad rem ipsam propius pervenio, cujus fundamentum vero nititur origine animæ rationalis; Si enim nescimus unde illa proveniat, nullus erit constituendus terminus, quando; eveniat, scilicet quando animatio foetus contingat. In hoc vero Autores tantum discrepant, ut dicere possim quot capita tot sensus. Quare de necessario esse duximus cunctas Autorum hypotheses principales sub certis classibus recensere & perquirere, quo ex pluribus probabiliorem sententiam eligere, eique ceu fundamento ulteriorem tractationem superstruere possimus.

§. II.

*De origine
animæ sem-
per lis fuit.*

Fuit hæc materia à primis rei literariæ cunabulis usque ad hodiernum diem sub lite, adeo, ut ex hoc litigio permultæ opiniones & hypotheses ortæ sint, quæ veritatis avidum animum incertum & vacillantem reddunt inveniendi, utri credendum sit? quia cuncta hypothesis suos semper invenit defensores & propugnatores: Doctrinæ igitur hujus Dignitas & multifarius usus in omnibus eruditionis partibus multos jam ante movit doctissimos viros, hypotheses dissentientium colligere, quæ vero indies numerosiores factæ sunt, usque Celebrerrimus Lipsiensium Philosophus *Jacobus Thomafius* in præterito seculo cunctas prolatas opiniones specialissimas summa industria colligendo, argumento conciliando & ad lapidem Lydium veritatis redigendo tentavit perfectam historiam literariam tradere & certum quid

quid in hac re abstrusa statuere & stabilire. Id quod non solum in multis scriptis suis sed etiam in peculiari dissertatione magno cum applausu eruditorum præstitit. Hanc ob rem *Dn. D. Præses* eruditissime conscriptam hanc dissertationem, ante plures annos jam deficientem, recudi & orbi literario restitui curavit. Hanc dissertationem discipulus quidam celeberrimi dicti Jacobi Thomæii. *Johannes Vake* Pastor Hamburgensis quondam meritissimus in vernacula edidit, eamque multis autoribus, rebus & argumentis auxit. Possent ergo tantorum virorum labores nobis otium facere in eruenda hac doctrina, cum multos jam opiniones & argumenta pro & contra adduxerint, falsa refutaverint & historiam literariam a primis ævis ad annum 1669. & posterior ad annum nifallor 1699. suppeditaverint. Auctæ vero sunt opiniones & hypotheses posthæc ad nostra tempora & ulterius pertractatæ. Ergo rei literariæ studiosis non ingratum fore, persuasum habeo; si hoc capite in nuce inveniant & in certas classes redactas opiniones tam Theologorum & Philosophorum, quam medicorum usque ad hodiernum diem collectas & argumentis pro & contro stipatas.

§. III.

Omnes hæcenus in lucem prolatae opiniones quam commodissime ad duas classes generales restringi possunt mea sententia, Nimirum *Infusianorum* & *Traducianorum*. Sub Infusianorum nomine omnes illos comprehendo qui statuunt animam ab extra in corpus foetus in utero immitti & infundi. Tales sunt. 1) Metempsychosistæ, 2) Mentensomatistæ, 3) Induciani, 4) Infusiani stricte sic dicti. 5) Creatiani. Ad Traducianorum classem generalem reducendi sunt, qui ab intra per parentes animam propagari asserunt. Scilicet, 1) Educiani, 2) Spiritualistæ, 3) Vermiculistæ, 4) Unionistæ, 5) Tra-

*Delineatio
capitis in
duas classes
generales
divisa.*

duciani Strictè sic dicti, quibus non plane contradicunt
6) *mechanici*, licet hi ultimi longe minimum inter
reliquos eruditos de tota generationis doctrina profe-
rant, quia illa cum suis hypothesibus non bene quadra-
re videtur.

§. IV.

*De Ortu
Primæ ani-
mæ sententiæ
gentilium.*

Antequam singulas classes pertractem primum fun-
damentum quærere opus erit, unde ab omni ævo eru-
diti in duos tales Classes generales dividendi sunt? Nem-
de Ethnici sacra scriptura caruerunt tanquam maxima
luce in hac materia; unde prima creatio illis incognita
fuit mundi & animarum, & ipsum Deum omnipotentem
non nisi ex lumine naturæ aliquo modo sed sub obscura &
impura notione agnoverunt. De primo ergo animarum or-
tu solliciti sapientes antiquissimi miras fabulas excogita-
runt dum altera pars saniorum affirmabat animam immate-
rialem & immortalem altera vero materiale & mortalem
esse. Primæ partis sectatores crediderunt itaq; animas esse
imateriales & immortales, quæ omnes simul & semel cre-
atæ essent cum initio mundi, & vel in oceano quodam i-
gneo, vel in sideribus, vel in universali quadam anima
mundi aut intelligentia, quam Deum mundi coæterum
vocabant, tamdiu asservari, usque modo quodam inter
illos discrepante in homines nascituros inducerentur.
Plurimi horum sibi persuadebant certo quodam nume-
ro animas creatas fuisse, quæ deinde ex hominibus vi-
vis in loca inferiora, ex his iterum ad vivos, seu ex ho-
mine in bruta & vice versa transmigrarent & per circu-
lum ambularent. Hæc Platonis, Aristotelis, Pythagoræ
Stoicorum, aliorumque dogmata etiam plurimis ex po-
pulo DEI placuerunt, scilicet quibusdam sectis Judæo-
rum & Caballistis, qui vel magnum sibi Aquilonem finge-
bant, ex quo animæ ad homines deferrentur, seu Metem-
psychoseos patroni fuerunt. Nec inter Christianos de-
fue-

fuerunt, qui hisce fabulis veritatem aliquam inesse crediderunt. Ex his itaque Primæ Infusianorum Classēs ortum cœperunt, vid. infra. sub Metemps. &c. Altera pars gentilium sapientum sibi fingeat, vel lapides, vel limum, vel terram limosam, vel aquam & terram, vel aërem & ignem & sexcenta plura hujus farraginis materialium ex quibus primi homines & cum illis animæ humanæ ortum primum duxissent, quæ postea per parentes & quidem mediante semine propagarentur. Quorum Principes fuere Epicurei & Peripatetici, qui animas materiales & mortales esse sibi persuadebant. Hos iterum aliqui ex populo Dei & porro ex Christi ecclesia sequuti sunt; Unde Educianorum classis orta est, quæ vero ulterius perspecta & ab eruditis & theologis correctâ successu temporis cæteras traducianorum classes peperit. Hic habes primum fundamentum duarum classium generalium. Confer. *Plutarchus Tom. II. lib. de Propagatione animæ & Justus Lipsius in stoicorum Philosophia lib. de Physiologia*, nec non *Tertullianus libro de anima*, ubi plura de veterum fabellis in hoc negotio effectis recensitas & refutatas invenies. His annectendum esse duxi errorem illum origenicum ita dictum, qui ex Platonismo ortus multis Christianis Hæreticis & ex recentissimis Poirreto placuit. Hujus erroris asseclæ statuunt Animam primam ab Essentia Dei per emanationem, ut vocant, produci. Hæc sententia vero ab omni ævo pro hæretica declarata & habita est, neque hodie in ulla Christianorum ecclesia sive sit pontificia, sive Evangelico-Lutherana, sive Reformata, facile toleratur. Plura de his vide sub specialibus classibus infra. Si vero placet Autores hic conferre, legas *Bellarminum Tom. IV. libr. de amiss. grat. Dei. cap. XI. de origine animæ*, ubi plura invenies. Nec non sæpe laudatam *dissertationem Jac Thomasi & Tract. Joh. Vake von dem Ursprung der Menschlichen Seelen. & Ma-*

Maxim. Reverend. Dn. Joach. Langii Disp. Anti-Poiretianas, ubi in duobus prioribus scriptis de Ortu animæ actum & error refutatus est. Nec non Celeb. Buddei Theol. dogmat. lib. II. cap. 2. §. 16.

§. VI.

Metempsychosista.

Sequitur ita Classis prima Specialis *Infusianorum* & quidem ab antiquissima initium faciamus nempe *Metempsychosistas*. Horum sententia est, quod certus quidam numerus animarum sub initio mundi creatus sit, quæ ex uno homine in alterum migrarent, nimirum ex vivis ad mortuos & viceversa, pro diversitate vero actionum in vita peractarum vel in locum bonum vel malum, sive in campos Elysios vel in Acheronticas regiones pervenirent postquam poculum oblivionis hauserint ex flumine Styge. De quibus omnibus multa & mira in poetis invenies. Ex his denique reversi ad vivos iterum mox in personam Illustrem vel humilem pro differentia prioris vitæ actæ transmigrarent, & quæ hujus generis plura sunt. Annotarunt hic multi nostri ævi moralistæ hanc doctrinam ab eruditis excogitatam esse quo homines rudiores vitiisque obruti cultiores atque virtutibus ornatiore reddantur, neque his hoc loco obloqui placet quia videtur, quod sapientes illi ethnici mores hominum semper excolere laboraverint; Interim hic magis causam physicam quam moralem perquiro, quæ jam memorata sit, in aprico est. Hujus sententiæ maximus Patronus fuit Pythagoras, cujus Antecessores fuerunt Albinus & Mercurius Aegyptiacus, alias Hermes Trismegistus vocatus, juxta Tertullianum & antiquissimos scriptores, qualis vero iste Albinus fuit, in obscuro latet, cum in historia literaria multi Albini noti sint. Tertullianus libro de Anima hanc opinionem refellit & recenset Pythagoram mortem simulasse & septem annos sub terra latitasse, quo hypothesin suam stabiliret. Porro de animarum recidivatu revolubili semper ex alterna mortuorum

tuorum atque viventium suffectione, nec non de imposturis Pythagoræ ejusque præceptoris Pherecydidis, qui magica arte divinasse dicitur: pluribus egit *Tertullianus l.c. de anima cap. 28. & Pamelius in notis adhunc locum.*

§. VI.

Hanc opinionem quoque fere omnes ethnici certo modo assumerunt, quo etiam *Plato, Stoici & ipse Aristoteles* referendi sunt, si saltem in eo distinctionem admitto, quod prosteriores crediderint, animos mortuorum non ad inferos sed ad superos reverti, & abhinc iterum in homines: Id quod plurimis locis manifeste dixerunt: vid. infra §. 9. De inducianis. *Justus lipsius in Physiol. Disp. VIII.* Porro Judæorum aliqua pars metempsychosin defendit, dum nullam resurrectionem credebant, Act. 23. v. 8. & in Evangelio ubi de Elia & Mose reversis agitur in monte Tabor. nec minus de Johanne credebant, eum anima Eliæ prædictum fuisse. *Confer. Slevogt. de Metempsychosi Judæorum & Hornbec. lib. 8. contra Judeos. Jacob Thom. l.c. Addit. Berkmejerus im vermehrten curieusen Antiquario* pene hodierno die huic opinioni addictos esse Incolas Majorcæ, Minorcæ, Yphisæque. *Lischwitz. lipsiensis Prof. Botan & Physicus in Disp. de ortu hominis addit Franc. Helmontium in libello anonymo: Seder Olam s. ordo Seculorum inscripto. hanc conjecturam accepisse.* Nec paucis abhinc annis desuerunt, qui Apologiam Pythagoræ scripserunt, putantes Pythagoram non proprie sed trallatitie & allegorice atque symbolice esse intelligendum, sed bene hic monet *Lischwitzius* Non esse faciendum bonum ut veniat malum: addit quoque *Cammerer tr. Untersuchung von der Seelen* &c. Dialogum quandam in lucem prodiisse von dem Wesen der Seele, ubi multa pro hac sententia allegata esse perhibet.

Missam facio hanc classem cum præter jam memoratos hodierno die nemo huic sententiæ faveat. Nec eam refutando tempus perdere placet quia id jam fece-

*Gentiles secuti sunt
quidam Jud.
& Christ.*

runt gravissimi viri & inter alios dictus *Slevogt*, & *Jacob. Thomafius*, *Joh. Vake*, & *D. Joh. Schmidius* dissertatione de *Reditu animarum*. Videtur quoque Excell. D. Prof. Henricus Henrici huic sententiæ favere, cum ante aliquot annos hic Halæ ceu Prof. Med. Extraord. Disputationem conscripserit de transmigratione animarum. Sed hujus viri sensus longe aliter est. dicit enim §. III. Animas parentum transmigrare cum semine in conceptum &c.

§. VII.

Metensomatista.

Ad alteram Infusianorum Classē venio antiquiorum gentilium, minirum *Metensomatofin*, quod verbum significat migrationem ex uno corpore in aliud. *Vid. Just. Lipsius* l. c. Hi *Metensomatistæ* à Pythagoreis & Metempsychosistis orti, itidem admittunt certum numerum animarum, quæ vero non tantum ex homine in hominem seu ad inferos seu ad superos, & stellas migrant, & revertunt, sed pro ratione vitæ ante actæ, vel in bruta vel in plantas & sic porro ex his demum solutis poenis in homines perveniunt. Hæc opinio semper apud scriptores confusa est cum metempsychosi, cujus differentiam vero *Tertullianus* libro de anima & *Pamelius* in notis ad eum. Nec non *Justus Lipsius* l. c. satis luculenter ostenderunt. Convenit quidem in plurimis cum Metempsychosi, quare etiam B. L. ad priorem classē remittimus. Autor hujus conjecturæ fuit *Empedocles* Pythagoræ discipulus, quem multi deinde sequuti sunt, multi vero simul cum metempsychosi hanc acceperunt: Juxta jam recensitos Autores quibus *Plutarchum* de Propagatione Animæ & *Paganinum* gaudentium addo de *Errore Sectariorum*: *Tertullianus* vero argumentis destruxit illam. Quare sufficit eam recensuisse, & absurditatem hujus rei ex ipsa recensione apparere persuasum habemus.

§. VIII.

Induciani ex Ethnicis.

Rejectis ergo duabus antiquissimis & falsissimis opi-

opinionum classibus, tertia nobis occurrit, æque antiqua, scil. *Inducianorum* Classis, cui etiam multi Christianorum sese subscripserunt. Hi conveniunt certo respectu cum antecedentibus, dum præexistentiam animarum admittunt, sed in eo differunt, quod dicunt Formas humanas sive animas non à Deo immediate creari & corporibus infundi, sed in materiam præparatam naturali & inevitabili necessitate è cœlo æstrisque invehi & inferi. Hanc sententiam ex Veteribus ethnicis præcipue Stoici & Academici defenderunt, juxta *Iustum Lipsium in Philosophia Stoicorum lib. de Physiologia cap. 8. & Paganinum gaudentium de Errore Sectariorum lib. III. cap. 59. Nec non Tertullianum lib. de Anima cap. 28. Bellarminum Tom. IV. de amiss. grat. lib. VI. Plutarchum Tom. II. lib. de Propagatione animæ &c.* Verba Autorum hoc probantia exstant hæc. Scilicet: *Seneca ad Helv. Cap. VI. format questionem unde anima sit? Resp. à Cælo ex æterno illo igne, e siderum natura & sine circuitu à Deo &c.* (Sed omnes hi autores, quando de Deo loquuntur intelligunt vel animam mundi Platoniam vel Entelecheian Aristotelis vid. supra § V.) *Cicero in Somn. Scipionis Dicit Hominibus datus est animus ex illis sempiternis ignibus &c. Plinius libr. II. Cap. 24. animas partem esse cæli: Firmicus lib. I. Homines cognatos esse stellis. Socrates Apul. dogm. Platonis animam mundi fontem arimam omnium esse. Trismegistus ab una universa anima omnes animæ existunt & promanant. Juxta Lipsium Disp. X. & XII. Horatius lib. 2. Sermon. Satyr. II. dixit, animam Divinæ particulam auræ: Euripides animam dixit, esse Deum, Cicer. Tuscul. qv. 113. Laërtius in Zenone dicit, qui persuasum iis (scil. Stoicis) à Deo, id est, Mundi anima, animam hanc esse; Animæ universæ partes esse animantium animæ: Plato in Phædone & Timæo docet, quod germina animi Dei delegata sibi mortalium genitura, accepto initio animæ immortalis, mortale ei circum gelaverint corpus. Aristoteles vero mox ita, mox aliter sentit nam lib. II. de*

Generat. Animalium cap. III. scribit. Animam igitur in seminibus, conceptibus, scilicet nondum separatis, haberi potentia statuendum est, non actu, priusquam eo modo, quo conceptus, qui jam separatur, cibum trahant, & officio ejus animæ fungantur. Principio enim hæc omnia, vitam stirpis vivere videntur, idem dicendam de intellectu & sensuali ex his verbis colligendum esset, Aristotelem ad Educianorum vel Traducianorum Classem redigendum esse: mox vero in eodem capite dicit: mentem, quæ sola divina est, extrinsecus accedere: Ex his posterioribus itaque inducianis subscribit se, de qua inconstantia & confusione, ex Aristotelis doctrina de triplici anima in hac doctrina orta infra sub classe Educianorum plura occurrunt.

§. IX.

*Induciani ex
Christianis.*

Ab Ethnicis hæc conjectura ulterius propagata est ad Christianos, quorum multi animas e coelo in corpora dimitti crediderunt: juxta *Gaudentium lib. III. de errore Sectariorum & Tertullianum*, Carpocrates hæreticus quidam cum discipulis suis statuit *de sublimi virtute animas concepsisse. Apelles ejusdem generis homo, dixit referente Tertulliano lib. de anima. Sollicitas animas terrenis escis desuper cælestibus sedibus ab igneo Angelo Deo quæ ex Platone videntur desumpta. Imo! si omnes obscuras & absurdas expressiones recensere vellem, charta & tempus deficeret: Sufficit hæc tantum ad notitiam quandam literariam adduxisse: Confer. ulterius sæpe laudati Jac. Thomasi Dissert. de origine animæ humanæ. Planeri Dissert. de Propagatione animæ humanæ: ubi Hippocratem, Galenum, Fernelium, Freitagium, Rudolphum, Goclenium ad hunc censum refert & Joh. Vake l.c. dicit Johannem Comenium huc trahendum esse, nec minus famosum Jacob Böhm in Aurora sua §. 96. ita dicentem: *Es ist der Geist des Menschen nicht allein aus den Sternen und Elementen herkommen, sondern es ist auch ein Stüß aus dem**

dem Licht und Krafft Gottes darin verborgen 2c. qui vero in eo à Platoniciis differt, quod ulterius dixerit in prima Apologia contra *Balthasar Tielken* §. 465. Gott hat nur eine Seele erschaffen: cum tamen Plato omnes animas creatas esse dixerit, & quidem totidem ut stellæ firmamenti. Sed cum hodierno die nemo sanæ mentis huic sententiæ absurdissimæ & falsissimæ se subscripturum esse credo, illam omitto, quippequam *Planerus l. c. Propos. II.* plane destruxit. Nec non *D. Buddeus in Theol. dogmat. lib. II. cap. II. §. 16.*

§. X.

In Arenam descendunt ratione temporis & falsitatis jam diversæ opiniones *Infusianorum* stricte sic dictorum: Horum permulti ethnicorum vestigiis insistentes varias protulerunt sententias & falsissimas & jam dudum hæresibus adnumeratas. Quarum prior est admodum Platonizans scilicet *Animas humanas esse particulas substantiæ Dei*, proinde nec proprie creari nec à parentibus tradi, sed à DEO mirabiliter inspirari, seu per Emanationem (ut vocant) ex essentia DEI produci. Hanc conjecturam vocat *Bellarminus l. c. lib. VI. amiss. grat.* Stoicum errorem, quem primus defendit *Philo Judæus in libro*, quem inscripsit; *Quod deterius potiori insidietur Fol. II.* Animam vocat divinæ felicisque animæ particulam. Quem postea secuti sunt ex hæreticorum sectis: Gnostici, Manichæi, Priscillianistæ, ut *Augustinus* refert in libro de hæresibus: Et Manichæorum furculi, Apocartæ, Dicartitæ, Brachitæ, de quibus prætes catologos hæreticorum inspicere partim *Joh. Crispum de Ethnicis* caute legendis fol. 67. 68. &c. partim *Hieron. Epist. ad Marcellum* &c. *Jac. Thomasi* l. c. & *Bellarminum l. c.* qui lib. IV. amiss. grat. cap. XI. hanc sententiam multis argumentis refutat. Potissimum argumentum deduxit ab Immutabilitate essentiae Dei, quæ vero animæ humanæ nullatenus attribui possit: Plura ibidem B. L. inveniet nec non

*Infusiani
stricte sic
dicti.*

1) *Per Emanationem.*

in *Job. Vake sepe laudato tr. von dem Ursprung der mensch. Seelen*. Qui etiam Spinosam huc refert. *Et D. Buddeus l.c. Weigilium* aliosq; addit Ex recentioribus hanc sententiam recoxit *Petrus Poiret in Oeconomia Divina lib. I. cap. X. & XI.* Cui vero *Summe Revend. D. D. Joach Lange S. S. Th. P. P. O. almæ hujus Fridericianæ: Patronus meus sempiterna memoria colendus* in duobus *Prioribus Dissertationibus Anti-Porretianis, de ortu Animæ humanæ agentibus*, solidissimæ respondit & luculentissime demonstravit, hanc opinionem: tam fidei Christianæ, quam sanæ rationi, nec non sacræ revelationi contrariam, & per omne ævum ab Ecclesia Christiana ante & post reformationem rejectam & damnatam esse. Ibi quoque contrarium ostendit, scilicet primam animam à Deo Creatam esse ex nihilo, à qua cæteræ ortum traxere. Idem fecit. *D. Buddeus l.c.* Vid. infra sub classe traducianorum stricte sic dictorum pluribus hujus viri sententiam de propagatione animæ: Meum consensum posterioribus subjicio, cum rationi magis consentaneum esse persuasum habeam, animam Adami creatam esse ex nihilo, minime vero ex Essentia Dei emanasse, alias omnes Dij essemus: Sed hæc disquisitio Venerando Theologorum ordini relinquenda erit.

§ XI.

2) *Præexistentes Animæ in corpora tanquam in carceres detruduntur.*

Altera Infusianorum stricte sic dictorum secta statuit, animas humanas quidem immediate creatas esse ex nihilo, sed omnes simul ac semel cum Angelis; ac deinde fastidio affectas bonorum illorum spiritualium, quibus in cælo fruebantur, amare cæpisse res terrenas, idcirco à Deo in corpora tanquam in carceres detrudi, eo tempore, quo corpus foetus in utero jam quoad plurimas partes formatum est. *Bellarminus* hunc errorem Platonicum vocat, quem tuetur *Origenes in libro I. περὶ ἀρχῶν cap. 7.* Quem multi secuti sunt veteris ecclesiæ patres: *Menasab Ben. Israel* perhibet *libr. de creat. problem. 15*, quod fere

re

re omnes Hebræi in hanc sententiam descenderint. Quam etiam ex ethnicorum sapientibus amplexi sunt (sed alio sensu quam Christiani, qui hanc conjecturam ex illorum scriptis hauserunt.) Hermetes Trismegistus, Pythagoras, Plato & alii plures supra jam allegati: in eo vero differunt posteriores, quod putarint, omnes animas simul & semel sub creatione mundi tot corporibus inclusas esse, ex quibus dein per metempsychosin transmigrarent, uti supra dictum est. §. VI. *Paganus Gaudentius de errore sectariorum lib. III. cap. 58.* dicit: *Græci sequebantur Origenem, astringentem præexistentiam animarum.* Hunc errorem damnavit *Concilium Bracarense cap. 6.* & *Leo ibid. cap. 10.* Illum destruxerunt, Epiphanius, Hieronymus, Theophilus Alexandrinus, Augustinus, & Cyrillus Alexandrinus, qui ultimus 23. argumentis illum profligavit, juxta *Bellarminum l.c.* qui ipse *Cap. XI.* multa argumenta contra hanc opinionem adduxit. Nititur enim ille falsis argumentis ex falsa interpretatione dictorum quorundam desumptis scil. ex *Psal. 114.* *Converte, vel revertere anima mea in regionem tuam:* & *Psal. 118.* *Priusquam humiliter ego deliqui: Psal. 141.* *Educ de custodia animam meam:* *Joh. 1.* *Erat lux quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Priora dicta ex antecedentibus & consequentibus dijudicata indicant, quod certæ circumstantiæ Davidem moverint talia dicere, quæ vero proprie non sumit, nec de carcere animæ testantur; Quia anima fidelis sæpe in sacra scriptura & libris Theologicis loquens quasi introducitur, de miseriis hujus mundi querens; sed hæc non proprie intelligenda sunt: Ultimum vero Johannis non significat, hominem in hunc mundum venire, quasi antea extra mundum fuisset, sed quia per generationem cœpit esse & vivere in hoc mundo.

*Argument.
pro*

Contra.

§. XII.

Tertia Infusianorum stricte sic dictorum cohors cum 2) Præexistentiis a-

animarum
simul crea-
tarum statu-
entes.

Argum. Pro.

Argum.
Contra.

priori in eo convenit perhibendo, animas humanas simul cum angelis initio conditas esse, ac deinde modo unam, modo alteram ad corpus noviter oriundum mitti. Interest autem inter hanc sententiam & superiorem, quod hæc non doceat, animas in cœlo peccasse, neque in poenam peccati corporibus ceu carceribus includi, ut superior docebat. Sed ideo solum affirmant animas omnes initio fuisse creatas, ne concedere cogantur, Deum aliquid novi fecisse post diem septimum, cum scriptum sit Genes. I. Eo die cessasse Deum ab opere quod instituerat. Hinc sententiæ se subscripserunt aliqui Hebræorum juxta *Commentarium Rabbi Salomonis in cap. 33. Deuteron.* & alios Hebræorum libros: *Gregorius Nyssenus libr. de Anima cap. 6.* eam sequutus esse dicitur. Sed omnes fere cœvi patres & autores, qui hac de re aliquid scriptum reliquerunt; testantur hunc librum non a Nysseno sed potius Nemefio scriptum esse, quia *Nyssenus libr. de Opif. hom.* ex instituto hanc sententiam refellit & magis ad traducem inclinat, testante *Bellarmino l. c.* Alios quoque nullos ex Catholicis ejusdem sententiæ fuisse scribit *Hieron. in Epist. ad Marcellum*: ibidem hanc refellit. Nec minus *Thomas* dicit: *Anima est natura imperfecta & pars hominis, non totus homo, ac per hoc naturaliter conjungitur cum corpore, ut forma cum sua materia.* Sic absurdum est, DEUM inchoasse opus suum a re imperfecta, cum DEI perfecta sint opera, nec minus absurdum est, unam partem hominis factam esse initio mundi, alteram fieri post multa secula, igitur anima non fuit antequam corpori inspirantur. Quæ argumenta satis plausibilia sunt, & ab omnibus subsequentibus Creatianis uno ore defenduntur, cum plurima pars patrum ecclesiæ & postea Pontificiorum & Socinianorum, creationem quotidianam contra præ existentiam animarum simul creatarum defendat. Et ipse *Greg. Nyssenus Disp. de resurrect. animæ* dicit: *Hanc doctri-*

doctrinam de præexistentia nullum in sese habere firmamentum stabile, & non pauca depromit ut prorsus tale dogma evertat, ultro quoque subjungit. *Quandoquidem aliqui dicebant animas peccasse antequam corporibus jungantur, sed vitiositatem eorum aperte indicat: Conf. Gaudent de errore Sectariorum lib. III. cap. 10.* Si tandem meum iudicium cum maxima parte Christianorum conjungere licet confiteor hanc doctrinam multa difficultate laborare. 1) Cum Sacra Scriptura de unica tantum anima Adami creata testetur Genes. I. 2) Deum non opus habuisse illi vim multiplicandi indere. 3) Lapsum Adami illis præexistentibus animis non communicari potuisse. 4) Etsi hæc omnia essent nullum locum indicant ubi asservarentur. 5) Deo non possit adscribi, eum ex tali asservatorio quotidie totidem animas emittere, & in corpora embryonum infundere: Reliqua Theologis ventilanda committenda erunt.

§. XIII.

Prælibatis igitur minus probabilibus & magis obsoletis Infusianorum hypothesebus ad probabiliorē & utilitiorē res redit, nimirum *Creatianorum* classem, cui pars magna Christianorum per omne ævum usque ad hodiernum diem addicta fuit. *Creatiani* vero vocantur qui perhibent, animas a Deo quotidie ex nihilo produci & post conceptionem factam corporibus tenellulis jamjam aliquo modo efformatis infundi. De tempore quo infunduntur admodum inter se invicem discrepant, adeo ut alii cum *Fieno* mox post conceptionem die tertio, alii 20mo, 40, 50. id fieri contendunt, quando organa jam formata sunt; alii vero cum *Hieronymo* in dubio relinquunt, dicentes, nobis hoc scire non datum esse, quoniam a sola Dei voluntate & Consilio immenso atque inexplorabili dependeret, de qua re infra Cap. III. de Termino animationis constituendo plura obvenient. Creationem quotidianam

Creatiani.

qui tuiti sunt contra præexistentiam animarum simul creatarum & illarum propagationem per parentes omni tempore fuerunt; Ita, ut ex prima ecclesia Christiana multi Patres allegentur à *Bellarmino*, *Drejero*, *Zeisoldo*, *Voëtio*, aliisque; quos vero post *Gerhardum*, *Calovium* & *Wildersin*, *Jac. Thomafius l.c.* in parvum numerum reduxit, ita, ut ex Græcis vix duo remanserint, scilicet *Cyrillus Alexandrinus* & *Theodoretus*, totidemque ex Latinis, *Hilarius* nempe & *Hieronymus*. *Joh. Vake l. c.* affirmat, se omnia illorum patrum scripta perrepsisse ad veritatem inveniendam, quare *Ambrosium*, *Cyprianum*, *Athanasium*, *Hilarium Piclavienfem*, *Gregorium Nazianzenum*, *Marianum*, *Victorium Reatinum*, *Aurelium Prudentium Poëtam Christianum*, *Gennadium Massilienfem* &c. Quos *Cælestinus* & aliqui hæreticorum, præprimis *Pelagiani* & *Sociniani*, nec minus plurimi Scholaſtici cum magistro ſententiarum *Lombardo* ſequuti ſunt; ita & poſt reformationem omnes Pontificii, qui hanc hypotheſin Articulum fidei eſſe decreverunt in Concilio Lateranenſi aliisque. Adeo ex Evangelico - Lutheranis. *Georgius Calixtus* Helmſt. *Drejerus* Regiom. *Zeisoldus* Jenenſis, cui *Dn. D. Major* Jenenſis contradixit *Hacſpan Calixti* diſcipulus, qui etiam *Hornejum* allegat: *Melchior Zeidlerus* Regiom. & *Zeifius* Jenenſis *Sperlingii* Adverſarius: Quos omnes citatis locis invenies, præſertim in *Joh. Vake tr. von dem Urfprung menſchlichen Seelen*. *Franciſc. Buddeus* *Inſtit. Theol. Dogmat. lib. II. cap. 2. §. 10. pag. 385.* addit *Conradum Hornejum* & *Danielem Stahlum*: Præter hos quoque *Casparus Rejeſius* in *Camp. Elyſ. jucund. quæſt. Quæſt. 51. Nro. 52. p. 955.* multos & Theologos & Philoſophos & Medicos Autores recenset, qui pro Creatione quotidiana ſteterunt contra Traducianos; ubi quoque perhibet ex *Rhodigino* & *Pauſania*, quod Chaldaei & Indi primi Autores hujus hypotheſeos fuerint, addit etiam *Lactantium* alioſque Veteris eccleſiæ patres. *Fortuna.*

tunatus Fidelis Relat. Med. lib. III. Cap. 2. pag. 439. & Caranza tr. de Partu naturali Cap. I. §. 2. Bonarentura & Gregorius Horstius in Anthropologia lib. II. cap. X. quæst. 1. multos medicos, philosophos & JCtos allegant. Quibus accensendi sunt. Rivierius, Velthufius, Scaliger, Joh Bodinus, Casmannus, Pineus, Bonaciolus, Platerus, multique alii. Ex Reformatis Joh. Braunius Prof. Gröningensis in System Theologiæ Didacticæ & Elencticæ Vol. I. Part. II. cap. 13. loc. 7. de Homine §. 9. & Nuperrime ex Pontificiis P. Marianus Brokie Scoto-Benedictinus P. P. O. Erfordiensis in Disp. de origine animæ Rationalis in homine. Anno 1708. habita D. Gælicke Prof. Francf. ad Viad. Disp. de Partu Octimestri §. 19.

§. XIV.

Argumenta eorum Cardinalia & potissima quibus alii nituntur sunt 1) de mortalibus non potest quicquam nisi mortale generari. Homo est mortalis. E. Resp. Non totus homo mortalis est, sed tantum quoad corpus, quare ab anima ceu immateriali parte essentiali hominis provenire potest immateriale. 2) Quicquid naturaliter est incorruptibile & immateriale, illud quoque non potest generari, quia unius corruptio est alterius generatio. Anima est incorruptibilis est immaterialis. E. Resp. Distinguedum est inter generationem mere physicam corporum materialium & generationem & Animæ. Nam corpora generantur ex plurimis elementariis principiis mediante mixture & compositione plurium partium similium & dissimilium. Animæ vero generantur ab uno ente simplici & immateriali, ita ut ab uno plura fiant, tantum quoad numerum, non vero quoad essentiam differentia. 3) Generatio fit divisione & conjunctione, Anima vero est Spiritus indivisibilis. E. non potest generari sed debet creari. Resp. 1) Divisibilitas non contradicit essentiæ spiritus, nec spiritus fit materialis si dividitur. 2) Distinguedum inter divisionem mere physicam & pnevmaticeam. Prior convenit materiis, posterior vero spiritibus.

Argum.
Pro &
Contra.

bus. a) Nam ipse Deus genuit Filium suum ab æterno & Spiritus S. ab utroque procedit teste sacra scriptura: ibi divisio sed non materia. b) Animæ qualitates consistunt in motu quo etiam perficiuntur: Motus vero numerica divisio quotidie nobis ante oculos contingit sed inde non fit materia. *Confer. D. D. Præsid. Physica cap. III. de motu & Physiologia Cap. 2. de generatione & Lischwitz Disput. de ortu hominis §. 18. p. 9.* ubi bene asserit non contradictorium esse, spiritum generare spiritum, sed contradictorium esse, materiam generare materiam *infr. §. 25.* 4) Quod non cum corpore perit, illud non ex corpore fit sed creatur. Anima non cum corpore perit. E. Resp. Hic distinguendum inter id quod ex corpore fit, & id, quod cum corpore quoad tempus, non vero quoad substantiam fit. Nam anima non fit ex corpore nec cum corpore ex eadem substantia, sed tantum quoad tempus, scilicet, Anima fit eodem tempore, quo incipit corpus struere. Ergo Anima non cum corpore perit. 5) Ultimum est. Qualis origo Animæ in Adamo, talis quoque posteris convenit. Atqui Anima Adami creata & infusa est, Ergo & posteris. Resp. Per instantiam qualis origo Corpori Adami, talis quoque posteris convenit. Atqui Corpus Adami est a Deo immediate fabricatum ex limo terræ. Ergo etiam corpora posterorum immediate a Deo fabricantur ex limo terræ. Nemo sanæ mentis Christianus vero ultimum concedet, ergo nec prius concedendum erit. Plura ejusmodi argumenta invenies in *Joh. Vake tr. von dem Ursprung menschlichen Seelen.* & *Jac. Thomasio l. c.* Nec non *Gregorio Horstio in Anthropolgia l. c.* nec non *Buddeo l. c.* nec non *Camerer in tr. von dem Ursprung der menschlichen Seele.* Dicta biblica ex quibus creationem probare satagunt, sunt. 1) *Exod. 20.* Si quis percusserit mulierem utero gerentem, abortu subsequente, si foetus formatus fuerit, animam det pro anima 2) *Ecles.*

cles. capite 12. v. 17. Spiritus redeat ad Deum, qui dedit eum. & 33. v. 13. & 14. 3) Luc. 12. Stulte animam tuam hac nocte à te repetent. 4) 1. Petri 4. Fideli conditori animas nostras commendemus. 5) Esaïæ 64. v. 8. 6) Actor. 17. v. 26. 7) Job. 10. v. 8. 8) Psalm 139. v. 13. 14. 15. seqq. Sed hæc omnia hic non quadrant: Confer. Autores allegati.

§. XV.

Difficultates creationem novam prementes sunt sequentes 1) Deus juxta Genesin II. v. 2. ab omni creatione cessavit. 2) Animas peccatorum sordibus involutas, labeque quadam infectas a Deo creari, dici nequit. 3) Deum vero puras creatas animas corpori immundo infundi, pugnat cum justitia & misericordia ejus. 4) Stante creatione nova Deus esset causa peccati. 5) Peccatum originale non potuisset propagari, quia anima est subjectum peccati, non vero corpus, vid. *Buddeus Inst. Theol. Dogmat. lib. III. cap. 2.* 6) Stante creatione homo esset deterius brutis, quia non possit sui similem propagare &c. Plures invenies in locis citatis & in *Planeri Disp. de Propagatione animæ humanæ Propos. III. pag. 19. seqq.*

Difficultates.

§. XVI.

Repositis denique Infusianorum opinionibus perscrutandæ veniunt *Traducianorum* classes. Ordinem vero naturalem temporum & gravitatis materiæ sequuturus ab *Educianis* periculum facio. Qui ita vocantur, quia affirmant, animam vel è materia educi vel potentia materiæ excitari. Hanc sententiam tuebantur omnes, qui animam mortalem & materialem esse voluerunt. Ex antiquissimis gentilibus. *Eubulus, Critolaus, Xenocrates, Thales milesius, Heraclitus, Diogenes cynicus, Democritus, Zeusippus, Dicaearchus, Aclepiades, Heraclides, Ponticus, Hipparchus, Archelaus, Chrysippus, Lucretius*, qui *Chleanti* manum porrigunt. *Peripatetici*, nec

Educiani.

minus *Epicurus* cum *asseclis*, cæterique hujus sententiæ fuerunt, uti *Aristoteles*, *Cicero*, *Plutarchus*, *Macrobius*, & *Gregorius Nyssenus* testantur, *Zeno* juxta *Laërtium* dixit, *Hominis semen*, quod ipse emittit, cum humido misceri animæ partibus secundum mixtionem rationis. Epicuri sententiam in eo sequuti sunt *Sadducæi*, quorum *Lucas Actorum* 23. v. 8. mentionem fecit, quod animam ejusdem naturæ & conditionis cum brutorum animabus faciebant. Nempe mortalem, ita ut *Menassah Ben Israel lib. 1. de resurrectione mortuorum* dixerit: *Anima humana inquit nihil aliud est, quam spiritus vitalis inherens sanguini, nam per hunc vivimus, agimur & movemur. Neque alia differentia intercedit inter animam hominis & bruti, quam quod anima hujus sit irrationalis, illius vero rationalis, cæterum origine, vita & morte prorsus paris sunt & æqualis conditionis.* Hujus sententiæ Autorem fuisse *Avverroën*, *Planerus* perhibet l. c. pag. 9. quem *Peripatetici* sequuti sunt, item multi *Scholastici*, & quidam *Philosophi* ac *Medici*. Confer. *Tertull. lib. de Anima cap. 28.* & *Just. Lipsius in Physiol. Dissert. VI.* Ex *Philosophis* post reformationem *Havenreuterus Argentoratensis* dixit, *censemus, si homo generatur, quod simul ipsius animus generetur, & quod in semine hominis potestate insit animus & postea in actum traducatur. Juxta Goclenium p. 295.* *Timotheus Brighius Medicus Cantabrigensis* dixit, tam à corpore quam ab anima semen venire vid. *Goclenius l. c. pag. 191.* *Voëtius Disp. sel. pag. 704.* Huc pertinet *Dikinson*, qui in physica veteri & nova sibi persuadet generationem optime modo chymico explicari posse, ita, ut ex mixtone seminum materialium flammam spiritua-lem quasi concipiat, sicut ex Spiritu Nitri fuman-
mante & oleo æthæreo flamma exoritur. *D. D. Buddeus in Theol. Dogmat. lib. II. cap. 2. §. 16. pag. 399.* huc *Spinosam*, *Hobbesium* aliosque trahit. *Planerus l. c.* aliquos hujus hypotheseos fautores recenset illosque perstringit, quare plu-

plures huc referre supervacaneum duxi: Interea ad hunc censum quoque reducendi sunt illi medicorum, qui vim blasticam, microiosmetorem, Archeum, aliaque sexcenta absurdissima principia generationis animam excitantia sibi effinxerunt.

§. XVII.

Maximam in hanc doctrinam introduxit Confusio-
nem *Aristoteles lib. II. de generatione cap. III.* quod tres ani-
mas sibi finxit de quibus ita varie scribit, ut vix possibile sit
ejus mentem genuinam exhaurire, nam mox ait. Has ani-
mas à parentibus pervenire, mediante semine, ita, ut prima
anima vegetativa, hac corrupta sensitiva, ex illa demum
rationalis proveniret. *Confer. Licetus de ortu Animæ lib. I.*
Mox vero dicit animam vegetativam & sensitivam pri-
mo conceptui à patre tanquam causa efficiente commu-
nicari, Rationalem vero ab extra provenire, scilicet ex
universali quodam spiritu seu Intelligentia quam intel-
lectum agentem vel Entelecheian vocare mos est; ex
quo spiritu omnes animas rationales in corpora infun-
derentur, sicut a sole radii in terras radiant. *Confer.*
Jacob Thomaf. l.c. & supra §. IV. Hanc sententiam jux-
ta *Licetum Averroës & Avicenna* Mahumetani Medici se-
quuti sunt, qui hunc intellectum agentem simul ani-
mam seu spiritum mundi esse voluerunt & Colchodeam,
quasi animæ datricem vocarunt. Confusio hæc anima-
rum pene omnes Medicos contaminavit, ut ante ali-
quot tempus paucissimi essent, qui hanc distinctionem
non agnovissent. Vid. supra capit. I. §. IV. Quare haud
commode ad certam classem redigendi sunt, nam ra-
tione animæ vegetativæ & sensitivæ ad Educianos, ra-
tione animæ rationalis vero ad Infusianos multi, plu-
rimi vero ad traducianos accedunt: *Confer. Riverius in*
operibus Instit. cap. de Generatione. Casmannus in Psycho-
logia pag. 204. Scaligerus in subtilitatibus ad Cardanum
Exercit. 290. Willisius de Anima Brutorum, Velthufius tr.

Confusio
Aristot.

de generatione &c. Infusiani quoque ipsi hanc distinctionem sustinuerunt, quo partim stante creatione seu infusione animæ rationalis propagationem peccati originalis eo melius explicare, partim vero brutis & plantis animam rationalem denegare possent, cum evidentissime appareret, quod necessario illis creaturis principium quoddam movens & vivum inesset. Tam firmiter quoque hæc triplex animæ in animis Philosophorum & medicorum hæsit, ut hodierno die non plane extincta sit. Confer. *Læscheri Disp. de Anima Hominis Materiali*, ejus *Disp. Cogitationes de Anima Humano Sobrie. Wunderlich. de Anima Platonizante. & Excell. D. D. Henrici Disp. de transmigratione animarum.* Quamquam partim Cartesius cum suis asseclis, partim Mechanici, partim vero alii Celeberrimi Viri & ex his Illustr. Stahlius ejusque Discipuli & Fautores luculentissime demonstraverint, confer. *D. D. Præsidis Physiologia cap. 1. & Philosophisch und Medicinische Schriften p. 47. 48. 208.* unicam tantum scilicet rationalem animam dari, quæ omnes illas facultates exferat, quas tot animis, potentiis, qualitatibus occultis &c. attribuerunt Philosophi & Medici.

§. XVIII.

Spiritualistæ

Ab his parum abludunt ita dicendi *Spiritualistæ*. Hi autumant, animam tanquam principium incorporeum & immateriale, non posse in corpus crassum immediate agere, sed per materiam quandam subtilissimam ad motus suscipiendos aptissimam agilissimamque, motus suos exferere. Hanc materiam subtilissimam propter analogiam spiritus vocant, quod nihil subtilius datur spiritu. Horum spirituum imperium animæ rationali tribuunt, ipsisque vero certam vim movendi, agendi, hoc vel illud negotium in corpore occurrens perficiendi demandant. Perficiuntur vero plurimi actus in corpore nostro, qui præ aliis majoris momenti sunt e. g. circulatio sanguinis, sensatio, generatio &c.; quos uni eidem-

eidemque spirituum generi adscribere nolentes, pluribus ejusmodi attribuerunt. Inde spiritus animales, Vitales, Genitales, pluresque effinxerunt, hisque peculiarem actum nobiliorem assignarunt, quo factum est, ut negotio generationis, spiritus quosdam genitales præfererint. Hi spiritus vero directionem animæ non excludunt, ergo simul cum ipsis anima per parentes foetui communicatur. Differentia saltem in eo consistit, quod animam non e materia vel potentia materiæ, quales hæ spiritus sunt, emanare contendunt, sed saltem excitari satagant. Ex his apparebit, me non peccasse, si spiritualitas ad Classem generalem Traducianorum redegerim. Patronos horum spirituum tot invenimus, quot fere Medici per longum tempus vixerunt, postquam triplex anima aliquo modo evanuit, multi vero eam simul agnoscunt. Quare omnes hic recensere occasio non permittit. Præcipui vero qui præ aliis spiritus genitales in hoc officio admiserunt, sunt. *Mæbius* Jenense quondam decus in *Institut. Med.* *Sebizius* in *Disput. de spiritibus corporis humani.* *Mich. Etmüllerus* in *operibus Instit. Physiol. cap. 22.* & *Wirdigius* in *Medicina spirituum*, *Rallius tr. de Generatione*, qui omnis generis spiritus descripserunt eorumque indolem, officium &c. recensuerunt: quos B. L. evolvat, & ibi plura de his inveniet. Nostro tempore vero ejusmodi spiritus genitales maximam in partem virtute sua privati sunt, officiumque eorum aliis concreditum est vel animalibus vel vitalibus, quorum ulteriorum patronos ad hanc classem non refero, cum illis tantum non attribuunt, quantum antecedentes fecerunt: Saniores vero Medici etiam illis valedixerunt, & succum quendam Nerveum loco illorum admittunt, quem etiam sæpe *Laudatus Illustr. Stablius* multique alii cum illo sentientes e re Medica rejecerunt; *conf. D. D. Præsidis Physiolog. cap. 1,*

§. XIX.

Vermiculistæ

Porro in Scenam transcendunt *Vermiculistæ*, qui asserunt in semine humano prima jam esse lineamenta hominis, generationemque nil aliud esse quam nutritionem & ulteriorem expansionem seu evolutionem vermiculorum, animalculorum vel homunculorum talium, quorum aliquot myriades in semine virili continerentur. His animalculis animam inesse affirmant, de modo vero quo hi vermiculi ad ovula perveniant illisque insinuantur, multa lectu lepida proferunt Micrographi, num vero in re ita sint, infra videbimus. Primus hujus sententiæ autor fuit *Paracelsus lib. I. de generatione*, nec non *de vita longa lib. III. cap. 4.* Imo iste Paracelsus ope fimi equini homunciones producere voluit. Dixit scil. *si spermati humano nutrimentum præbetur in Phiola, tunc ideæ istæ humanæ ulterius explicantur. Confer. Frankenau Satyr. Med.* Hunc sequuti sunt alii micrographi, qui semen humanum observarunt. Scilicet. *Hokius in Micrographia & Læwenhokius in Experimentis curiosis & tr. de generatione & in Arcanor. Nat. epist. XLIX. pag. 30. & Epist. CXVI. ita dicit, Humanus fœtus, quantum ego quidem statuo latet inclusus in animalculo ex semine virili. Cl. Andry Ou il traite de la Generation des vers chap. XI. Barkhusen de Medicinæ Origine & progressu Dissert. III. pag. 44. & 45. etiam Hartsoekerum hujus sententiæ esse scribit, id quod affirmat, Wolffius, Fautor atq; Præceptor meus plurimum colendus dicens. Hartsoekerum in spatio crassioris arenæ granuli adequatæ observasse plusquam 100000. animalcula, eadem per quatuor dies viva asservasse in tubulo vitreo Capillari. Confer. Wolff. Physica Experiment. Tom. III. §. 99. Ubi quoque Bonannium allegat: Micrographiæ cujusdam autorem aliosque, Wolffius ipse hujus sententiæ est vid. *Ejus Phys. dogmat. Cap. 16. §. 445.* Nec non in Collegio quodam de generatione mentem suam melius explicavit dicens. *Quum animal-*
*culo**

cula spermatica remotiora ab initio rerum præexstiterint, quin animæ quoque in istis ad fuerint dubium non est &c. Quoniam tamen perceptiones in anima evolvuntur convenientes, mutationibus in organis sensoriis factis, perceptiones animarum in animalculis spermaticis admodum confusæ esse debent, omni actu, reflexione, consequenter & memoria destitutæ, unde sui non consciæ sunt nec inter spiritus locum merentur. Ex his patet, Vermiculorum & animalculorum defensores non immerito ad Classẽ Traducianorum generalem redactos esse, quanquam a sententia specialistraducionismultum differant, sufficit illos fateri, quod animæ ab intra per parentes propagentur. Illorum numero accensendi sunt. *Malebranche, Swammerdam, Dalecampius Hugenius, Honoratus Fabri, Sturmius*, aliique, qui duo posteriores, statuunt Seminium vermiculorum in aëre circumvolare, quod tandem per inspirationem, cibus & potus hominibus communicaretur, & quæ hujus generis plura sunt. Quos improbat *Illustr. D. D. Hoffmann. Facult. Med. Frideric. Senior. Spect. Patronus atque Præceptor meus ætatem colendus in Disput. de Morbis Fœtuum in utero materno. §. 13. pag. 15.* dicit, neque nobis concipiendum esse recentiorum quorundam opinionem, quasi DEUS corpuscula innumera organica, quæ inservire possint propagationi vegetabilium & animalium in prima creatione produxisse stupenda exiguitate donata, & hinc inde in fluidis natare sicque in corpora recipi &c.

§. XX.

Num vero tot experimentis ab his viris allatis fides habenda sit in totum, hoc loco non disquiram, sed sagacioribus ingeniis committo. Interim tamen notissimum est, quod maxima pars philosophorum & Medicorum nostri ævi illis non accedat, quibus existentia talium homunculorum infirmo adhuc talo stare videtur. Physiologiæ & Anatomix aliqualis cognitio ansam præbet de illis dubitare; Constat enim sperma virile ex du-

Num vermiculi existant?

plicis Consistentiæ liquore, quorum alter ex vesiculis feminalibus proventus spissior, & magis gelatinosus alter vero glandulis prestatissimis emissus liquidior existit, qui sub ejaculatione sibi invicem mixti & in commotionem internam redacti, adveniente aëre motum quendam intestinum elasticum præbent, & undulatione sua vermiculorum innatantium simulacrum producunt, ita, ut spissioris consistentiæ molecule liquidioribus innatantes varie motitentur & hinc inde instar animalculorum propellantur. *Confer. Verheyen Anat. Part. II. tract. I. cap. XV. pag. m. 64. seqq. Illustr. Stablii Theoria in Physiol. pag. 360. Dn. D. Præsid. Physiol. cap. II. de Generat. §. 20.* qui posterior hanc opinionem privato discursu pro verme cerebri & monstro phantasiæ solidis declarat argumentis. Præterea quidem non in totum negandum est, vermiculos in spermate aliquando repertos fuisse, sed hic distinguendum est. I. Num ad essentiam spermatis pertineant, an per accidens spermati commixti sint, cum ipse *Læwenhokius in Continuat. Arcan. Natur. epist. 113. p. 59.* confiteatur, se tales vermiculos reperisse in spermate, quod 1) in statu præternaturali scil. morbo quodam venereo excretum erat 2) legitimam consistentiam perdiderat 3) in corruptionem abierat. II. Num si in semine adsint, ad fecundationem faciant, an potius illam impendant: juxta Italum quendam in Actis eruditorum novissime editis. Nam hoc erat hætenus demonstrandum à tantis hujus hypotheseos propugnatoribus: aliarum difficultatum illam prementium seriem hac vice abrumpam.

§. XXI.

Unionistæ.

Medium tenuere beati: Huic canonis satisfacere contendunt *Unionistæ*, qui inter Creatianos & Traducianos viam regiam elegisse sibi persuadent, astruendo, Animas neque quotidie creari, neque per traducem propagari, sed per unionem ut vocant. Quid vero per istam unionem velint, nullibi luculenter apparet, quamvis

vis multi & Patres primæ ecclesiæ, & alii Autores passim unionis mentionem injecerint. Usque tandem *Clariss. Planerus Prof. Matthes. Wittebergensis* in peculiari dissertatione *Novam de Animæ humanæ propagatione* sententiam 1722. edidit, in qua demonstrare allaboravit eam fieri per unionem & quidem Propositione Vdicit: *Animæ propagatur unione, in Schol.* recenset Autores quosdam pro unione, ut ille putat, pugnantes; sed meo judicio, obtorto collo hic trahuntur. e.g. ex Meisnero adduxit hæc verba. *Si aliquid dicendum est de modo propagationis, dicerem, eum esse traductionem, statimque primo tempore creationis animam cum semine a parentibus traduci & propagari, ita quidem, ut semen non existat sine anima, sed EAM LATENTEM HABEAT, quæ postmodum suas elaborato corpore operationes exerceat*: Hæc sunt verba Meisneri: Quis? rogo! posset ex his verbis colligere, quod pro unione militarent? mihi potius videntur pro traduce facere, quam tamen Planerus propositione IV. rejecit. Sed, ni fallor, Autor noster hæc verba in suam partem trahit: *Ita, ut semen non sine anima existat, sed eam latentem habeat &c.* Quia infra ponit, animas hominum in primis parentibus jam latuisse: Id quod vero ex Meisnero & cæteris adductis autoribus nunquam elici potest, nam hi viri potius volunt, animam semine pro vehiculo uti, ipsam animam vero ab anima parentum provenire per multiplicationem numericam, nam hæc est vera sententia traducianorum, quam etiam Meisnerus, cæterique memorati viri sequuti sunt, ut ex illorum verbis manifeste apparet. Ergo Autor noster in dicto Scholio non probat, quod probare vult, eo que ipso uno fulcimento hypotheseos suæ destituitur. Scilicet, animas jam in primis patribus sive ut alii dicunt in lumbis patrum latuisse. In Scholio II. contendit probare, quod Stamina futuri foetus in ovario fæminæ latent: quem in finem Illustr. Bergerum hujus sententiæ

pro pugnatorem aliosque allegat. His itaque suffultus ponit fundamentum unionis dicendo. *Sunt autem cum stamina corporum, tum animæ totius generis humani à Deo in Protoplastis Conditæ. Utræque posteritatis humanæ partes creatæ in generis humani parentibus creatione simultanea. Forma fœtus cujusvis, perinde ut materia est ante generationem, sed deest tunc unio. Hinc ante generationem non est homo, quippe qui demum oritur, partibus debito modo inter se unitis. His ita positis, ponitur totum, ponitur homo. Homo igitur fit unione animæ & corporis &c. huc usque Planerus.*

§. XXII.

*Argumenta
Contra,*

Habes itaque mentum Planeri: sed 1) objicere mihi licet, primum fundamentum ejus esse petitionem principii, ut supra jam demonstraverim, quod scilicet ex autoribus illis allegatis ista sententia non colligenda sit; nempe animas jam in protoplastis latuisse. Autor vero sola autoritate ad hoc probandum utitur. 2) Quod stamina futuri fœtus in ovulo attinet. Hoc præ aliis *Brendelius in dissertat. de Embryone præexistente in ovulo* multis observationibus & experimentis comprobare annititur, quæ tamen multis adhuc laborant difficultatibus, cum tot experimenta in contrarium allegantur à *Malpighio tr. de Ovo incubato*, ubi non omnia stamina inventa sunt, sed prius medulla spinalis cum cerebro, postea vasa sanguifera cum corde & connexis organis, & ulterius cæteræ partes. *Vid. Mangetti Bibliotheca Anatomica Tom. I. pag. 589. seqq.* Pulcherrime *Pejerus ad Joh. Jacobum Harderum in Pythagoræ & Pæonis Exercit. Anat. Med. Famil. Hecate non Hecatombæ &c. Excert. 19. p. m. 104.* dicit. *Fœtus si delineatus ante imprægnationem in ovo exstaret, sui vestigium etiam tunc microscopiis prodere deberet. Qui autem bono coitu & differentia sexus, si partes corporis omnes in ovo ante jam formate latent? Patefaciendis ac evolvendis iis solæ fœminæ sufficerent, cum habeant*

beant omnia ad imprimenda fœtui vitalitatem necessaria &c. & ulterius dicit. Dato demum, formatas hominum partes in mulierum ovariiis & ovis inde à prima creatione delitescere, concedendum & illud erit, velle Deum, ne sine suo frustretur, omnia ista ova evolvi ac suo quodvis tempore in hominem perfici. &c. ubi plura graviora argumenta adducit magnus ille Anatomicus & Philosophus qui etiam asserit, quod *Josephus du Verney* in libr. de origine animali & defensione generationis humanæ ex ovo idiomate suo adornato ejusdem sentententiæ sit contra flamina &c. Cui ex recentioribus adhuc viventibus adjungere licet *Illustr. Hoffmannum l.c.* dicentem: eorum sententia nobis minime arridet, qui existimant in Ovario Evæ totum genus humanum delituisse: quod argumentis nonnullis probat. & *Summe Reverend. Dn. D. Buddeum*, qui in *Theologia dogmat. lib. II. cap. 2. §. 16. pag. 385.* dicit. Quæ de staminibus corporum dicuntur; quamquam & hæc difficultate non careant, ad animas applicari nequeunt, nisi & hæc quodammodo materiales statuuntur. Præterea cum hac ratione, ut plurima, imo infinita corporum flamina, ita & animæ innumeræ in quolibet homine admittendæ sunt; scire velim, si homo aliquis nullos liberos gignat, aut non tot liberos, quot in ejus semine latitant animæ, ubi reliquæ nostræ animæ maneant: *Rüdiger Physica divina lib. III. cap. XVI. Sect II. §. 29.* His accedit III, quod ovula à *Brendelio & Bergero* allegata atque observata, in quibus tota figura hominis videre licuit, non suspitione careant, an concubitus antecesserit, nam hanc circumstantiam plane omittunt illi viri, cum tamen 1) observatio occurreret in puella amore juvenis capta & percita 2) fœmina in relictâ parte placentæ uterinæ: In his personis maxime probabile videtur, illas antea concubuisse & principium formans à mare quodam concepisse. Quod denique IV. comparatio cum plantis his velit probare, non video, nam in regno vegetabili non duo adsunt generantes uti in regno ani-

animali. Si igitur in vegetabilibus res dubiis non caret, de staminibus in semine contentis, quod tamen multi physici adhuc negant; *Rüdiger in physica divina lib. I. Cap. IV. Sect. IV. §. 41. p. 163.* attamen à regno vegetabili ad animale non valet consequentia, quia circumstantiæ variant rem.

§. XXIII.

*Argument.
pro &
Contra.*

Quales fuerunt duo unionis fulcimenta tales sunt quoque illis superstructæ demonstrationes, quas breviter percurram. Demonstr. I. *Si animæ simul sunt creatæ, propagatio fit unione.* A. E. Probatio sequitur in Scholio *sunt autem simul creatæ ideo, quia simul sunt creatæ omnium corporum humanorum stamina.* Infirmitas argumenti & probationis, satis ex antecedentibus patebit. Demonstr. II. *Si generatio est unio, anima propagatur unione.* Verum est prius E. & posterius. Probatio in Scholio ita audit: *Quia unio non est nisi plurium.* Quid hæc concludant atque probant, aliorum confero iudicio. Ominosum vero est Autorem nostrum cum meris Autoritatibus pugnare, vid. hoc scholion, ubi *Jacheum* sequitur. Demonstr. III. *Si agens naturale non potest producere aliquid immateriale, anima humana propagatur unione.* A. E. Prob. in Schol. *Quia facilius est res productas unire, quam res ipsas producere.* Hic pugnat autor pro creatianis adversariis suis. Probatio vero ita comparata est, ut melior non inveniri possit. Doleo tantum illam non probare quod probandum, scilicet, quod agens naturale nihil possit producere immateriale. Vid. supra §. XIV. sub classe Infusianorum, ibi demonstravi, hoc contradictorium non esse, spiritum generare spiritum. Quod ulterius putat dicens. *Anima est spiritus. Spiritum vero producere est entis infiniti. Homo vero est ens finitum. Ergo solus Deus potest producere spiritus immateriales.* Et ne nimis ad Creatianorum castra perveniat, ponit & quidem bene, quod *Deus nihil amplius creet.* Sed huic jungit. *Omnes*
vero

vero animas in principio creavit. Hoc est πρῶτον ψεύδον
 Buddeus l. c. pulcherrime ad hoc respondet cuius
 verba hac vice mea faciam. *Aut animæ repera in semine
 existunt aut non: Si existunt, nec tamen omnes cum corpore
 quodam uniuntur, quorsum tandem deveniunt? Si non exi-
 stunt, ergo non simul in primis parentibus fuere conditæ!*
 Demonstr. IV. *Si anima non propagatur unione homo est,
 deterior brutis.* A. E. Prob. in Schol. *Nam si anima non so-
 la propagatur unione, non propagabitur ex substantia humana
 sed ex nihilo, sive proxime à Deo.* Quisque facile videt
 quanta infirmitate & argumentum & Probatio laboret.
 Nam datur tertium. Si enim anima à Deo vim sese mul-
 tiplicandi accepit, non necesse est ex nihilo produci nec
 creari, sed una anima venit ab altera non essentia nec
 substantia sed saltim numero differens, & quidem per
 vim multiplicandi, quamquam modus specialissimus fi-
 endi nos lateat, ab ignorantia vero modi fiendi ad ne-
 gationem rei non valet consequentia. Demonstr. V.
*Si DEus est DEus spirituum omnis carnis, animæ propagan-
 tur unione.* A. E. Prob. Schol. *Nam Deus creavit omnes
 animas, non jam illæ à parentibus demum producuntur ex
 nihilo. Restat itaque sola earundem cum corpore unio.* Ad
 hanc respondendum est, idem quod antea. Ergo pro-
 cedimus ad Demonstr. VI. *Si Peccatum Originale tra-
 hitur à primis parentibus, trahetur indidem anima.* A. E.
 Prob. Schol. *Nam anima est peccati πρῶτον δευτερόν &c.*
 In hoc nos habet consentientes, nisi statueret animas
 in protoplastis segregatas ab invicem exstitisse, ad quod
 supra responsum est §. 22. Demonstr. VII. *Si Massa Chri-
 sti fuit præservata, anima propagatur unione.* A. E. Sed
 ad hoc argumentum paucis regero, à Christi Gene-
 ratione supranaturali ad nostram generationem na-
 turalem non valet Consequentia. Ex his allatis appa-
 rebit, quanta veritas huic novæ sententiæ de unione
 insit, & cum hanc unionem per parentes fieri, conce-
 dat

dat Planerus, illum non immerito ad classem Traducianorum generalem redege. Celeber. Buddeus l. c. p. 385. hanc sententiam in genere rejicit dicens. Præterquam vero, quod hac ratione $\pi\epsilon\gamma\omega\nu\alpha\epsilon\gamma\epsilon\iota\varsigma$ quædam animarum iterum introducit, quam facilius assumunt, quam ex sacra scripture & immortalitate conciliari queat non video &c. Præter Planerum quoque unionis cujusdam mentionem faciunt Creatiani & ex recentissimis P. Brokie Disp. de origine animæ rationalis p. 8. §. II. & 12. dicit hanc unionem per parentes fieri, allegatque plures autores. Cajetanum, Soncinatem, Ruvium, Conimbricenses, Robert Baronium aliosque. Sed verba ejus ita obscura, & scholasticis terminis compta sunt, ut genuinus ejus sensus erui non possit.

§. XXIV.

Traduciani.

Prælibatis denique plurimis opinionibus tandem ad ultimam pervenio scilicet Traducianorum: à traduce ita dicti, quia statuunt animam propagari per parentes & quidem vi multiplicationis à DEO insita, ita ut anima foetus ab anima parentum quasi traduceretur, sicut furculus ab arbore, seu ut candela accenditur ab altera candela sine interitu & absuntione ipsius. Simile vero hoc loco tantum illustrationis gratia usurpatur, propter commodam significationem, non vero, ut rem ipsam exhauriat, quare multi celeberrimi viri non habent, cur ab hac voce abhorreant. Sperlingius in Antropologia dicit. Traducem metaphorice sumi pro transvectione animæ quæ fiat spermatis beneficio in hominis generatione, & in Defensione Synopses dicit: Tradux est semen propagini respondens, quo generans genito formam novam specie eandem, numero diversam, communicat, & porro Traductio est formæ novæ numero diversæ, specie ejusdem à generante in generationis actu mediante semine, productio. Ex his patet, quid per traducem & traductionem intelligi volunt

Tra-

Traduciani. Est vero hæc sententia omni tempore pro optima habita, quare etiam plurimos per omne ævum ad hodiernum diem usque invenit Propugnatores, qui Creatianis sese opposuerunt, nec non cæteris infusianis. Primus inter Christianos fuit *Tertullianus*, quem alii juxta *Planerum Propos. I.* ad Educianos quoque referunt & eum accusant, ac si animam corpoream & materiale statuisset, quia vox *corpus* ei erat, id quod nobis substantia est, ut ipse ex libro ejus de anima colligere occasionem habui, ubi quoque de hac suspitione se liberat, si dicit capite 8. ni fallor. *Anima est immaterialis, simplex, indivisibilis, immortalis &c.* Hunc sequutus est *Apollinaris* juxta *Hieronymum*, qui etiam affirmat maximam partem occidentalium hujus sententiæ fuisse in *Epist. ad Marcellinum*, *Paganinus Gaudentius de Errore Sectariorum lib. III. cap. 58.* *Pompejum* addit & testatur *Augustinum* magis in opinionem traducianorum propendere. Idem *Gaudentius. pag. 221.* dicit. *Pauciores inter patres docuerunt animam creari & immitti, cum plurimi in alias sententias abierint nimirum Traducianorum, quam ipse Gaudentius creationem defendit.* Id quod *Hieronymus, Augustinus & Hugo Eretrianus* testantur. *Augustinus libro de hæresibus* hanc sententiam tribuit *Luciferianis*, quare & scholastici cum *Lombardo & Thoma Aquinate* illam sententiam hæresin vocant, sed non omnes juxta *Thomafium p. 26. §. 58.* Ipse Augustinus vero primo creationem admisit, postea vero cum Pelagius inde negaret peccatum originale, sententiam Traducianorum accepit contra Pelagianum. Id quod ipsi Pontificii in multis locis testantur. Plures patres primæ ecclesiæ qui pro traduce steterint in venies apud *Jac. Thomafium & Joh Vake l.c.* Qui etiam affirmant, quod ecclesia Æthiopica hujus sententiæ fuerit. Dicit enim *Thomas. p. 25.* *Fidem Æthiopum haud dubiam, quin a veteribus acceptam anno 1534. Davidis Æthiopie Imperatoris ad Johannem III.*

Lusatiae Regem Legatus scripto complexus est. In ea inter alia hæc leguntur. De animarum propagatione omnes sine ulla hæsitatione in hac sententia versamur, omnium hominum animas ab Adam profluxisse & ut caro nostra ex seminio carnis Adæ, ita quoque anima nostra quasi lucerna in Anima Adæ accensæ originem suam & naturam ex Adam trahit: Ex quo apparet nos omnes semen esse Adæ ex carne & anima. Leguntur hæc addita Davidis Chythræi orationi de Stat. eccles. in Græc. p. 200.

§. XXV.

Post Reformationem.

Alios autores ante reformationem, qui huic sententiæ superscripserunt, idem allegavit, quibus *Joh. Vake l.c.* plures omissos addidit. Post Reformationem vero omnes, qui *Lutheri* doctrinam apprehenderunt præter *Brentium*, qui *Comment. in Genes. Tom. I. opif. 332.* infusioni favet, cui accensendi, *Calixtus, Drejerus. &c.* vid. supra *Class. creationorum*. *Lutherus* ipse sub initio dubius fuit. vid. *Tom. IX. Altemb. fol. 1428.* Postea vero mentem suam pro traduce satis declaravit. testantibus. *Andrea Musculo, Chemnitio, Davide Chythræo* aliisque, qui ipsum audiverunt: *conf. Jac. Thom. in appendice. Philipp. Melanchton in Enarrat. Symb. Nicen. (quam quadriennio post obitum Lutheri scripsit) Tom. I. oper. fol. 413. Quæstio inquit agitur, quomodo in Anima peccatum esse possit, cum animæ immediate creentur a Deo. Ad quod facilis & plana responsio est. si dicimus, animas extraduce oriri, quod Augustinus & alii multi docti & sapientes magis senserunt. Postea omnes paucissimis exceptis hunc sequuti sunt, quorum Joh. Vake l.c. Nec non Baierus magnum numerum recensent usque ad suum ævum. Quibus adjungendus est D. Joach. Lütke mann im Vorschmaß göttlicher Güte part. II. Medicos vero & Philosophos usque ad Sennertum, recensuit Partim. Jac. Tom. l.c. plurimos vero ipse Sennertus in tr. de Consensu & dissensu Chymicorum. Qui vero post eum vixerunt allegavit Gregor. Horstius in Anthropologia*

logia lib. II. Exercit. X. Nec non ipse Joh. Vake & Cæmerer. tr. Von der Seele des Menschen &c.

§. XXVI.

Nostri temporibus omnes Evangelico Lutherani traducem defendunt nec de illa sententia discedere possunt salva doctrina de peccato originali &c. Controversiam vero de peccato originali Theologis relinquo. Quorum ex recentioribus Incomparabilis B. Spenerus passim in auro pretiosioribus scriptis suis traducem defendit ex quo varios textus D.D. Præses in suis discursibus proferre & allegare solet. A quo non in totum dissentit magnus Ille *Buddeus*, qui quidem ἐπεὶ ἐχεν elegit. Sed in *Elementis philosophiæ instrument. Tom. II. Cap. VI. §. 9. p. 122. & Theologia dogmat, lib. II. Cap. II. §. 16. pag. 366.* ad traducem inclinatur dicens. *Neque enim aliud quid dici potest, quam vi benedictionis divinæ & juxta ordinem à Deo constitutum, posito, nec impedito actu generationis, statim etiam existere animas, quomodo hoc fiat ignoramus.* Idem enim statuunt traduciani saniores, nam vox tradux non involvit educationem e materia vel femine, neque volunt, traduciani, quod una anima alteram producat ex nihilo, ut putat *Buddeus. l. c. pag. 384.* sed una procedit ab altera vi multiplicationis, ipsi à Deo inditæ, quare egregius ille vir non à voce illa abhorreat, sed rem ipsam inspiciat necesse est, & sic conveniamus in re, in verbis enim sumus faciles. Interim in hac Alma Fridericiana omnes Summe admodumque Rever. Theologi & plurimi ex cæteris facultatibus pro traduce sunt, ut partim ex ore *Maxim. Reverend. D. D. Langii* aliorumque audire mihi concessum fuit. De Lipsiensibus idem testatum mihi fert amicus quidam ibi degens. Jenenses & Helmstädiensens ἐπεὶ ἐχεν quidem elegerunt, ad traducem vero magis inclinant juxta amicorum quorundam exinde relationem. Wittebergenses & Tübingenses acerrimi hujus sententiæ semper fuerunt & adhuc

*Nostri ævi
Theologi.*

sunt propugnatores. De Rostochiensibus plurim. Revend. Dn. M. Okel Ecclesiæ Marianæ Hallensis Archidiaconus Fautor ac conterraneus meus multum colendus ejusdem me certiore fecit Communicando M. S. S. eximii Nominis Theologi Fechtii, ubi traducem defendit, id quod de Crakwitzio, Weidnero, Cæterisque almæ Rosarum professoribus Theologiæ testatur. De reliquis Academiis Lutheranis aliquid certi experiri occasio mihi defuit, ratio vero suadet, quod cum plurimis sentiant.

§. XXVII.

E Medicorum & Philosophorum schola post Sennertum & Collegam ejus Sperlingium traducem defenderunt. *Celeb. D. Christ. Vater Wittenbergensium Decus. in Physiol. experiment. Sect. VII. Cap. II. §. 6. pag. 490. ubi dicit. primam animam a Deo creatam esse, cæteras vero per benedictionem divinam multiplicari & quidem 67. dicit. Imo etiam benignissimus Creator præterea spiritui huic benedixit, ut contra spirituum aliorum morem, una cum corpore suo per generationem se multiplicare possent & propagare, id quod p. 492. Qv. II. pluribus probat argumentis. Nec minus in Disp. de Sterilitate utriusque sexus, partim in præfatione partim cap. I thes. 1. & 2. ubi in specie dicit. Tametsi quidem ratione vix assequi quis possit quomodo substantia ejusmodi immaterialis & vere spiritualis per ejusmodi unionem & copulam seminum materialium generari possit, sufficit tamen, quod sciamus, benedixisse Creatorem omnipotentissimum omnibus viventibus & in specie homini, ut crescerent & multiplicarent se, qualibet secundum speciem suam, i. e. non solum secundum animam, quippeque sola dat esse distinguere & operari specificum. Neque contradicit spiritum ex facultate divinitus concessa, producere posse alium spiritum, modo scil. spirituali. licet modum illum productionis nondum satis intelligamus, quemadmodum etiam, animam nostram corpori intime coherere, vel inherere, ejusdemque organa*

*Medici &
Philosophi
recentiores.*

organa pro arbitrio dirigere, quotidie videmus, licet modum inhesionis & directionis exprimere satis nequeamus. &c. Invenies hic quidem non voculam traducis l. traductionis. Sed genuinam mentem traducianorum, quanquam etiam hinc inde vocula traductionis utatur celeb. ille vir; uti etiam sequentes autores. Tob. Knoblochius Ph. & Med. D. Onolsbacensium Physicus quondam meritissimus. in Disput. Anatom. & Physiol. Disput. 24. cap. 2. §. 2. p. 680. dicit. Posthabitis aliorum in hac parte opinionibus statuimus, animam rationalem facultatem velut ipsam animam, ab animabus parentum sicut corpora a corporibus propagari, quam propagationem vocant ex traduce. Gregorius Horstius Marpurgensis olim Prof. Med. & Reipubl. Ulmenfis. Archiate-atque Director. Colleg. Med. in Antrhopologia lib. II. Exercit. X. Quæst. II. p. 220. Ejusdemque Patruus. Jacob. Horstius. Acad. Juliæ quondam Proffess. Primar. Med. lib. 8. operis germanici de occultis naturæ cap. XI. qui duo viri vocula traducis utuntur. Andr. Jul. Bötticher Acad. Juliæ Prof. in Disp. de respiratione fœtus in utero 1702. habita §. V. dicit. in primo creationis actu spiritum quendam vivificum semini per potentissimum illud verbum multiplicamini concessisse videtur summus rerum omnium Conditor Deus, qui materialem partem omnem actualat & vivificat. &c. D. Georg. Francus Phil. & Med. D. P. P. O & Procellarius Acad. Heidelbergensis. in Corall. II. ad Disp. de Ambustis. D. Lud. Frid. Jacobi Prof. Med. Erfordienfis &c. disp. de Anima Causa morborum proxima thes. 29-30. seqq. ubi de morbis hæreditariis loquitur, eos per generationem mediante anima propagari asserit. Nec non M. Matthias Gruvius Prof. Philos. quondam ibidem in Disput. de origine Animæ pro traductione stat. M. Henricus Kippingius in instit. phil. naturalis lib. 9. cap. 3. Ammannus Lipsiensium quondam ornamentum in Parænesi de emendand. Instit. Med. Cap. IV. §. 12. p. 14. Deusingius Prof. Med. Groningensis tr. de nutritione animalium Sect. I. §. 1.

I. §. 1. pag. 2. *Quirinus Rivinus* Celeber. Lipsiensium Prof. Med. ejusdemque Facult. Decanus Perpetuus & Senior ante annum circiter ex hac vita discessus in *Disput. de Spiritu Vitali Cap. Ill. §. 6.* Ejusdemque Acad. Professor. Med. Polycarp. *Gottlieb Schacher. Disp. de Consideratione animæ Medica §. lX. p. 45. & 46.* Nec non in *Disp. de Recto Rationis & Experientiae usu §. 7. pag. 15.* non quidem aperte sed implicite ad traducem inclinatur. Celeb. *Bohnius de offic. Med. Dupl. Part. II. c. V. p. 622.* dicit quidem: *litem hancce* (scil. de origine animæ) *forsan nunquam terminari posse:* propendit Nihilominus huc etsi in *Circulo. Physiol. Anat. Progymnasm. I. pag. 17.* magis sperma deciduum statuere videatur. *Læscherus* itidem Lips. Prof. Med. *disp. Cogitationes sobriæ de anima humana §. 7.* vim sese multiplicandi animæ adscribit, sed modum fiendi ignorare fatetur. Præ cæteris vero traducem defendit. *D. Lischwitz. Lips. Prof. Botan. & Archiater reipubl. Lips. in disp. de Ortu & Propagatione hominum. §. 16. seqq. Illustr. Stablius in Theoria Medica. Physiol. Sect. IV. de generatione pag. 494.* aliisque locis *Consultiss. Dn. Præses in Physiol. Cap. II. de Generatione. §. 57.* multisque aliis locis: *Excell. Dn. Coschwitzius in Physiol. Sect. I. Cap. VII. §. 39. Christ. Fridr. Richter. Med. Doct. & Practicus Hallensis Celeberrimus. in seinem Unterrichts von der selbst Erkänntniß des Menschen in I. Theil. Cap. 2. §. 2. pag. 43.* *Excell. Georg. Detharding. Alma Rosarum Sidus. Med. Prof. ejusque Facultatis Senior spectatissimus. in Palestra Medica Disp. 29. de Generatione & conceptione, Excell. D. Henricus Henrici Collegii Berolinensis Profess. in Disput. hic Halæ habita de transmigratione animarum §. 3. & §. 9.* multis argumentis probat Animam cum semine parentum transmigrare in conceptum multique alii. Nec non *Clariss. Rüdiger Med. D. in Physica divina lib. I. Cap. II. Sect. V. §. 43-44.* contra infusianos & §. 45. pro traduce militat p. 103. *Aug. Frid. Cæmerer Med. Doct. & Pract. Zörbigenfis Tr. Untersuchung*

suchung von der Seelen qui totus tractatus pro traduce pugnat contra Infusianos. *Joh. Jac. Woyten* Med. Doct. in seiner Medicinischen und Physicalischen Abhandlung von sein selbst Erkäntniß. cap. I. pag. 1. & 2. dicit: Die einträchtige Generation ist so beschaffen, daß sie nicht allein den Körper, sondern auch zugleich die Seele und also den ganzen Menschen zeugen. *Beatus Nentherus* Argentoratensis Med. Practicus in *Physiol.* cap. XI. Membr. I. §. II. p. 333. multis argum. traducem defendit. *Bauer-müller.* *Phil. & Med. Doct.* atque Professor Würtzburgensis in *specimine Theoriæ Medicæ Physiol.* §. 65. pag. 59.

§. XXVIII.

Argumenta pro traduce Militantia potissima tam rationi quam revelationi convenientia sunt. 1.) DEUS Animæ benedixit eique indidit vim sese multiplicandi Genes. I. v. 28. 2.) Hanc vim multiplicandi in actum deduxit summum numen, Evam ex costa Adami tam quoad corpus quam quoad animam produciendo. Quia nullibi mentio sit, de nova Animæ Evæ creatione seu in spiratione. Genes. 2. v. 22. 3.) DEUS ab omni creatione quiescit postquam creaturis benedixit, Genes. 2. v. 2. Quam benedictionem reiteravit. Genes. 8. v. 17. 4.) Si aliis animalibus concessum & datum sit sui similia generare, idem eo magis hominibus competit, alias essent deteriores illis. 5.) Totus homo consistit ex anima & corpore; Si itaque homo hominem generare debet juxta Mandatum divinum, sequitur non tantum corpus, sed etiam animam generari à parentibus. 6.) Generatio non contradicit essentiæ spirituali animæ, neque ea inde pro materiali habenda est, quia consistit in activitate motoria, motus vero in perpetua numerica divisione consistit: *Confer. Illustr. Stahl. l. c.* 7.) Anima est subjectum peccati originalis. Si itaque hoc per parentes propagatur juxta Psalm. 51. v. 7. sequitur etiam animam per parentes propagari. 8.) Actiones Morales

Argum.
pro &
contra.

dependent ab anima. In infantibus experimur, eos tam quoad mores quam quoad corpus parentibus similes gigni. Ergo necesse est animam tanquam causam huius effectus à parentibus in infantes transduci. His ceu præcipuis cætera superstrui possunt. Plura testimonia ex Sacra scriptura occurrunt. Genes. 5. v. 3. *Adam genuit filium ad imaginem suam.* Genes. 46. v. 26. *Omnes animæ cum Jacobo in Ægyptum profectæ, quæ ex lumbis ejus provenerunt sunt 66. animæ.* Genes. 15. v. 3. 2. Reg. 4. & 10. v. 18. Psalm 132. v. 11. 89. v. 5. ubi foetus respectu patris vitalis propago vocatur. Psalm VI. v. 7. *In iniquitatibus conceptus sum & in peccato calefecit me mater mea.* Jobi 14. v. 4. *Quis dabit mundum ex immundo.* Joh. 3. v. 6. *Quicquid natum est ex Carne caro est.* Quare regeneratione egit 1. Petr. 1. v. 23. Ejusmodi plura invenies locis jamjam citatis præsertim in *Joh. Vake Tr. von dem Ursprung der menschlichen Seelen.* Cæmerer l. c. *Lischwitz l. c. v. 25. &c.*

Difficultatum hanc sententiam prementum potissimæ sunt. 1) Quicquid propagatur per traducem illud extenditur & dividitur: Extensio & divisio vero sunt contra Naturam Spiritus immortalis, ad hanc objectionem jam responsum est supra sub classe infusianorum in Argum. Pro §. 15. Nro. 3. pag. 28. Confer. *Lischwitz l. c. §. 18. & Rüdiger in Physico divina lib. 1. cap. II. Sect. V. §. 45.* reprehendit eos, qui ex hoc fundamento volunt animæ materialitatem arcere. 2) Si anima per parentes propagatur, debet, aut e potentia Materiæ educi aut ex nihilo produci. Atqui prius est contra immaterialitatem animæ, posterius vero esset miraculum, quod solus Deus potest producere: In quo Planerus omnem nervum posuit contra Traducianos multique alii celeberrimi Viri. Ast jam supra sub classe Unionistarum ad hoc responsum est. Scilicet dari tertium inter productionem ex nihilo & educationem e materia nempe, quod anima infantis prove-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 51

proveniat ab anima parentis: licet modus fiendi lateat. 3) Traduciani inter se discrepant, num anima proveniat à patre, vel à matre, vel ab utrisque simul: Ergo Hypothesis illorum est admodum incerta. Resp. *Sed quod tibi non vis fieri alteri ne feceris.* Nam quantum differunt adversarii à se invicem, ergo à diversitate circumstantiarum ad rem ipsam non valet consequentia. Interim tamen plurimi Philosophi & Medici in eo consentiunt, animam à Patre provenire, Theologi vero cum paucissimis putant hoc contra religionem esse. Quia inde sequeretur, quod Christus non habuisset animam seu naturam humanam. Sed pace tantorum virorum dictum sit, quod hoc nihil probet, quia Conceptio & Nativitas Christi fuerunt supra Naturam, & quod hic ratione patris humani deficit, illud per miraculum compensatum est, ut anima Christi humana à Maria virgine provenerit. Pro secundo dicunt. Matrem non posse tot alterationes in Embryone producere, nisi anima foetus pars animæ matris esset: Hic vero ex natura & Consensu animarum inter se invicem, longe alia ratio in propatulo est. Id quod *Consultiss. Dn. D. Præses in Physiol. VIII.* Argumentis satis luculenter probavit; quare etiam hanc classem mitto confitendo, me cum illis sentire, qui animam à patre provenire probant. Illustr. Stahlius, Dethardingius, Coschwitzius, Nentherus, Bauer-müller, Planerus, Lischwitzius, Rüdiger plurimique alii tam philosophi quam medici. Reliqua argumenta contra Traducianos ut plurimum prolata haud magni momenti sunt.

§. XXIX.

Ultimo Paucis videamus *Mechanicorum* sententiam. Hi rarissime quidem aliquam sententiam de propagatione & origine animæ scriptis suis inseruerunt, quia sibi persuadent, hoc supra nostrum captum esse; Quare contenti sunt, si omnes materiales circumstan-

Mechanici.

tias in negotio generationis concurrentes recensere sciunt, in quo præstando maximam impenderunt industriam, multaque bona invenerunt & in lucem protraxerunt, quæ tamen haud principiis mechanicis, quam observationibus anatomicis quadrant; dolendum modo est, tot Viros alias eruditissimos materiæ tantum tribuisse, principio vero rationali, quo præditi sunt, cujusque beneficio tantam eruditionem acquisiverunt, omnes principales vires denegasse. Interim tamen quoad Propagationem per parentes ambigit. *Illustr. Bergerus: de Humana natura lib. II. cap. I. pag. 464. dicens: Sed quomodo mens feratur humana & utrumne ea ex patre, an potius ex matre, an vero ex utroque procedat, questio est difficilis ac pene indissolubilis. Nam comprehendere animo non possumus, qui ex substantia spirituali & individua decidere aliquid ac separari queat. Quæ enim de proagatione animæ pertraducem & emanationem afferri vulgo solent, ea, quia sunt metaphoræ & similitudines, à rebus materialibus desumptæ, cum spirituali illius ac individua natura minus conveniunt. Quare hoc Dei opus mei vim ingenii longissime superat, quod præstat pie revereri, quam audacter argutari. Cum hoc celeberrimo Viro illi, qui mihi constant, Cæteri Mechanici consentiunt, & fere iisdem verbis utuntur, si aliquid de hac re loquuntur. Brendelius in Dissert. de Embryone in Ovulo præexistente ejusdem sententiæ est, multosque allegat consentientes.*

§. XXX.

*Traducian.
hypoth. est
proba bilior.
cæteris.*

Omniū Ergo opinionum potissimarum hætenus de origine animæ humanæ prolatarum brevem historiam, quoad fieri potuit, habes. Me vero si quæras cui subscribere placeret, lubenter concedo, quod tacendo respondere mallet, nisi tot argumentis evictus & edoctus crederem, maximam probabilitatem Traducianorum hypothesei inesse. Quippe quæ 1) magis conveniens est natu-

naturali methodo, nam ipsa generatio fit in natura 2) Privilegium divinum per hanc vere exserit illud cresce & multiplicamini 3) Assimilatio liberorum satis manifeste illam prodit. 4) Totus processus generationis hanc stabilit sententiam 5) Propagatio peccati originalis juxta hanc optime probari potest. 6) Juxta hanc evitamus Deum causam peccati, injustum, crudelem &c. accusare. 7) Hac stante multas difficultates in explicando negotio generatioris superare possumus. 8) Imo certum terminum animationis constituere & Jctis aliquid certi de hoc themate suppeditare licet ex hac hypothesis, cui sequens caput superstruendum erit.

CAPUT III.

DE

Termino Animationis Foetus humani constituendo.

§. I.

EX præcedente capite major certitudo elucescit ad terminum animationis inveniendum & constituendum, cum inde pateat origo animæ, seu unde proveniat. Duæ ergo classes generales nobis sese præbuerunt. Quarum altera ab extra, altera vero ab intra à parentibus animam provenire affirmat. Prioris classis vero Auctores uti de origine animæ valde discrepant, ita etiam parum inter se conveniunt de termino animationis. Ergo brevissime dissensum eorum proponam, deinde vero laborabo certum terminum constituere, ita ut rationibus & Autoritate optimorum scriptorum evinci possit.

Caput præcedens est fundamentum hujus.

§. II.

Plurimi antiquissimorum nullam fere animationis mentionem fecerunt, quare Petrus Hutarus de Mendoza

Animatio fit post partum.

dicit. *Disp. de Generatione & corruptione. Il. Sect. IX. §. 112.* Utut enim ex Anatome aliquid conjici possit, attamen quæ sit Embryonismi periodus, & quod animationis initium, nec Hippocrates, nec Galenus, nec Aristoteles sciunt, novit autem, qui novit omnia. Sed mea sententia hæc responsio non decet virum eruditum: Si enim haud ultra ollam & offam (ut dicunt) sapere, & in rebus arduis statim ad Deum recurrere, ibique asylum ignaviæ atque ignorantiae quærere vellemus, tunc rudis & iners rusticus optimus foret Philosophus. Interim tamen non desunt ex veteribus philosophis & Medicis, qui de animationis initio egerunt. Juxta Tertullianum enim & Justum Lipsium Crediderunt Stoici cum nonnullis Academicis, animam non in utero, sed post partum Embryoni seu foetui communicari. Unde Tertullianus lib. de Anima cap. 23. refert. Non in utero concipi animam, sed effuso jam partu nondum vivo infanti extrinsecus imprimi, Ceterum semen exconcubitu muliebribus locis sequestratum, motuque naturali vegetatum compinguescere in solam substantiam carnis, eam conditam & de uteri fornace fumantem & calore solutam, ut ferrum ignitum, & ibidem frigida immersum, ita aëris rigore percussum & vim animalem rapere & vocalem sonum reddere. Hoc Stoici cum Aenesidemo & ipse interdum Plato, cum dicit, perinde animam extraneam alias & extorrem uteri prima aspiratione nascentis infantis adduci, sicut expiratione novissime duci. Imo Justo Lipsio memorante Stobæus in phys. dixit: Stoici dicunt non statim rationem inseri, verum a sensibus & imaginationibus colligi circa annum 14tum. Lipsius vero bene hic monet, hoc non de anima ipsa, sed de usu rationis intelligendum esse, quia infantes ante 14tum annum, parum ratiocinantur. Ex Medicis vetustissimis Hiccius referente Plinio non parvæ autoritatis Medicus fovit hanc sententiam, scilicet animationem post partum fieri. *Plin. lib. 27. cap. 24.* & in Athenæo non procul

ab initio lib. 7. Nec non testante *Tertulliano* & *Pamelio* in libr. ejus de anima. Dixit enim *Hicesius*: jam natis animam superduci ex aëris frigidi pulsu, quia & ipsum vocabulum animæ penes Græcos refrigerationi & vento respondet. Ex ea persuasione quoque in partu difficili non veritus est foetum cum spiculo quodam æneo seu unco, quem *ἐμβρυοεγκύτην* vocabant, dilaniare & extrahere; de cujus unci usu & ministerio vid. *Com. Celsus* lib. 7. cap. 2. Sed huic se opposuerunt, *Hippocrates*, *Asclepiades*, *Eristratus*, majorum quoque Professor *Herophilus* & mitior ille *Soranus* (qui ultimus tres lib. de anima scripsit.) cum certi essent animal conceptum esse atque ita miserati infelicissimæ hujusmodi infantiae, ut prius occidatur, ne viva lanietur, de quo sceleris necessitate non dubitat *Hicesius*. Testante *Tertulliano*, qui illum hanc obrem perstringit, omnesque cum illo sentientes, nec minus *Hippocratem* ejusque collegas homicidii accusat, si foetum occidant in utero Confer. *Bohn*, *Disp. de Abortu salutari*. Cum *Hicesio* quoque sentit *Varro* dicens, *Anima est aër conceptus ore, fervefactus in pulmone, tepesfactus in Corde, diffusus in corpore*: quam opinionem impugnat *Plutarchus* Tom. II. lib. de propagatione animæ & *Lactantius* lib. de opif. Dei Cap. 17. & *Pamelius* in notis ad *Tertull.* lib. de anima cap. 25. Nro. 326.

§. III.

Ab his vero saniores Philosophi & Medici plane dissenserunt, cum terminum animationis in medio gestationis tempore plurimi posuerunt, quia motum foetus circa illud sese manifestantem pro signo animationis agnoverunt, adversarios quoque cum illo motu contingente ad absurdum redegerunt, quibus plurimi infusianorum per omne ævum etiam nostro tempore sese subscribserunt, plurimique Icti hunc terminum animationis assumerunt, de qua re infra cap. V. plura occurrent. *Fortunatus Fidelis* de Relat. Medic. lib. III. Cap. 12. p.

Animationis terminus incertus post conceptionem.

439. edit. Ammanni. dicit. Ergo cum satis constare putem, rationalem animam aliquot a conceptu diebus creari non ita tamen omnibus notum est, quo præsertim tempore ad ipsum contingat. Hic autor jam breviorē post conceptionem terminum admittit licet non certum, multos quoque Auctores allegat, qui partim quarto mense cum Terelio, partim Die 50mo cum Asclepiade, partim 45to cum Ambrosio Paræo, partim 30mo cum Avicenna, partim 21mo cum Fernelio animam infundi contendunt; sed distinguunt semper inter maris & fœminis animationem, & posteriorem aliquot dies post priorem fieri asserunt. *Rejesius in Camp. Elys. Quæst. jucund. Qv. 51. Nro. 52.* Multos auctores allegat qui partim mense quarto, tertio, partim die 50, 40, 35, 30. animam infundi credunt *Confer. Petr. Garcia Disp. ult. de locis affectis. Mercurialis lib. I. de morb. mulier. cap. 2. ex Aristot. & Hippocrate tenet ante 7^{mum} diem fœtum animari.* Omnium vero proxime ad conceptionem venit. *Thom. Fienus. Medicus celeberrimus. quippe qui lib. de Format. fœtus. Qv. X. Conclus. XI. & in Apologia adversus Ant. Pont: Sancta Crux. anno 1629. edita. defendit, animam die tertio post conceptionem infundi à Deo, quia corpus suum struat.* Ego vero ex eodem fundamento probabo animam sub ipso conceptionis actu fœtui communicari, in quo consentientes habeo quosdam, qui sub classe Traducianorum generali & speciali occurrunt eoque reducendi sunt. Antequam vero rationibus id probem, Auctores quosdam, qui præ aliis hanc sententiam tuiti sunt adducam.

§. IV.

Auctores animat. & concept simul statuantes.

Tertullianus lib. de Anima Cap. 27. Imo dicimus simul Corpus & animam, & concipi & confici & perfici, sicut & promi, nec ullum intervenire momentum in conceptu, quo locus ordinetur. Hoc probat multis argumentis: Gregorius Nyssenus Disp. de Resurrectione & anima dicit. Posteriores esse originem animarum, ipsasque recentiores esse corporum

porum compositione, nemo sana mente præditus in animam induxerit. Quum manifestum sit ac perspicuum omnibus, quod nihil ex inanimis habeat in sese vim movendi pariter atque crescendi. At eorum qui in utero nutriuntur, neque augmentum & incrementum, neque de loco ad locum, motus controversus atque ambiguus est. Relinquitur igitur, ut putemus unum & idem animæ & corporis constitutionis principium esse. Clarissim. Schacher Disput. de Consideratione Animæ Medica §. 9. pag. 46. dicit: Quamcunque enim de Animæ ortu amplectamur sententiam, id extra dubitationis aleam positum esse opinor, fœtum ante Medium gestationis tempus vita jam tum frui. Cum enim formatio ejus sine vitali motu ne mente quidem concipi possit & præterea embryonis unius mensis paucarumque dierum quælibet pene membra distincte formata exhibeant, atque ita à paulo grandioribus non nisi magnitudine & teneritudine differant, quis queso eas animatas esse, perfracte negaverit, licet etiam, genio suo indulgens animam rationalem ipsis de negaverit? Et crediderim ego, quod is, qui ejusmodi tenerrimum embryonem abigit & necat, æque homicidium committat, quam qui fœtui ad vel ultra medium gestationis tempus in utero viventi vim infert: Siquidem qui negant, animam rationalem conceptionis tempore embryoni formando communicari, hi profecto definire nequeunt, quo gestationis tempore ea fœtui inspiretur. Namque signum à fœtus motu sensui matris obvio, quod desumitur, fallex admodum atque incertum esse, fœtus trium quatuorve mensium clare doceant, utpote qui subinde ante medium gestationis tempus membrorum externorum motione gravidis molestiam sensu perceptibilem creant. Ut taceam præmemoratum corporis organici motum sine anima rationali cooperante fieri posse, atque adeo fœtui ratione vitalitatis corporis ante & post medium gestationis tempus nullam prærogativam competere. Hucusque pulcherrime Schacherus, qui cum B. Bohnio de offic. med. Part. II. c. V. p. 622. consentit dicens, de animatione

conceptione sine dubio contemporanea & ab hac inseparabili non amplius esse dubitandum, nisi per hæsitantiam ejusmodi abortum animati fœtus nefarie cienti, patrocinari & tenelli hujus sanguinis & necis corream se quis exhibere velit. B. Nentherus in *Physiologia* cap. XI. Membr. I. §. XI. pag. 334. in octav. dicit: Probabilius est animam statim in primo conceptionis momento ovulo communicari: Cum enim fœtus statim nutriatur & augeat, hæ autem actiones vitam præsupponant, vita vero hominis, uti superius probatum fuit, ab anima principaliter dependeat, necessario quoque anima in primo statim conceptionis momento, si fœtus nutriri & vivere debet, ovulo communicari debet. Georg. Francus in *Copernic. II. ad Disput. de Ambustis* dicit: Fœtus in utero semper vivit; &c. Hujus modi testimonia quam plurima afferre possem nisi Consultiss. Dn. D. Præses in *Jurisprudentia sua Medica*. Cap. IV. §. II. & sub fine Capituli in *Epicrisi ad Casum I.* quam plurimorum Autorum testimonia adduxisset. consentientia, quibus addere licet Excell. Dn. D. Coschwitzium in *Physiol. Sect. I. Cap. VII. §. 40.* Schol. pag. 181. & Ammannum in *Parænesi circa emendationem Instit. Med.* Cap. IV. Theod. Schenk. in *Instit. Med. Sect. II. Art. II. §. II.* Knoblockium *Disput. Anat. & Phys. Disput. 24. cap. 2. §. II. p. 683.* Rallium de *generatione Sect. V. §. 14. pag. 185. & 191.* ubi dicit: Fœtus statim ab initio animalis degit & §. 19. pag. 207. Confer. Claud. de *Courve de Nutrit. fœtus in utero.* Kyperum in *Anthropologia lib. I. cap. 16. §. 39. & Instit. Med. lib. 1. cap. 42. §. 7. pag. 39. seqq.* Olavum Worter *Disput. de abscondito vitæ in utero negotio cap. 1. §. 6.* Multosque alios: Imo uno verbo omnes ad generalem Traducianorum Classẽ reducendi, & fere omnes hodierni Medici ac Physici, adeo etiam multi Jcti. Vid. infra Cap. V. hoc affirmant, quamvis non scriptis suis aperte inseruerunt, tamen implicite fecerunt.

§. V.

Quibus præmissis rationibus demonstrare annitar, *Argumentis pro,*
 Animationem simul cum conceptione contingere, quo
 etiam Infusianorum principiis imbuti ex incertitudine
 & ambiguitate hujus rei sese extricare ansum habeant.
 Affirmo itaque *Animam Embryonis seu fœtus simul cum se-*
mine virili sub coitu emisso in arvom naturæ uterum nempe
maternum effundi; Ibiq; illam (animam puta) post con-
 ceptionem factam, ovulum in ovario turgefactum &
 foecundatum, ex tunicaque involvente ovarii disructum
 liberatum ac per tubam uterinam ab Inventore Fallo-
 pianam dictam in uteri cavitationem protrusum, median-
 teque petiolo ad uteri superficiem internam accretum,
ita movere, modificare, construere & formare, ut organica
 artificiosissimaque illa corporis humani structura inde
 evadat, quæ superveniente actu nutritionis indies incre-
 mentum capit majus, usque absoluta formatione & ac-
 cedente robore Embryo motu quodam manifestiore
 sui præsentiam & vitam prodat, denique justo tempore
 vel immature in lucem emittetur. Id quod appare-
 bit ex sequentibus demonstrationibus. 1) Consentunt
 enim omnes Medici & Philosophi in eo, & sanæ ratio i-
 ipsa suadet, sæcundationem, conceptionem, formatio-
 nem, nutritionem &c. nulla alia ratione fieri posse, quam
 mediante motu. 2) Motus vero ad hos actus perficien-
 dos debet ordinatus, tranquillus, placidus, successivus,
 minime vero confusus, tumultuarius, impetuosus & si-
 multaneus esse; Quia 3) subjecta movenda & struenda
 subtilissimæ & tenerrimæ texturæ sunt, actus ve-
 ro perficiendi juxta certam normam, ordinem & dire-
 ctionem procedant necesse est, si artificiosissima innu-
 merisque organis prædita machina corporis humani in-
 de resultare debet. Ex his fluit 4) quod ille motus non
 sit accidentalis, nec per insultus vagos procedens, sed
 regularis ad certum finem directus, destinatus & con-

tinuatus. Ita constitutus ergo 5) nititur principio quodam movente, quod tali virtute gaudet ut ex se & sua natura motum producere, continuare, ad certos respectus convenienter dirigere, & pro urgente necessitate vel augere vel minuere possit, alias non structum regulare, sed frustum irregulare inde emergeret. 6) Hoc principium movens debet (a) immateriale & incorporeum esse, quia motus tanquam actus non ex, nec a materia fit, nec ex substantia, nec essentia materiæ & corporum inanimatarum fluit & producitur, sed illis tantum communicatur quoad tempus, quo præterlapso iterum expirat & avolat, nec cum illis firmiter conjugipotest, ita ut, remoto motu, immobilia remaneant: Si ergo affectus immaterialis & incorporeus est, sequitur necessario, quod etiam causa ejus ita comparata esse debeat. (b) Hoc principium debet ratione & cognitione quadam instructum esse. Illud enim, quod aliud dirigere potest, pro diversitate circumstantiarum, illud etiam cognitione harum circumstantiarum instructum est, & ratione secundum quam hanc vel illam circumstantiam occurrentem vel rejicere vel apprehendere & ad suum subjectum opus applicare possit, nam hi actus non sine ratione nec cognitione perfici possunt, quibus accedit (c) quod Norma quædam & Idea adesse debeat, secundum quam negotium propositum ita & non aliter instruendum & efficiendum est: Ideæ vero ex parte cognitione & memoria alicujus rei nituntur, de qua sibi imaginem formant, inde illi actus rationales, immateriales & incorporei. (7) Tale itaque principium movens sub initio adsit necesse est, quia illo absente motus debitus produci non potest. (8) In toto vero negotio generationis duplicis generis substantiæ tantum occurrunt, ex quibus unum individuum evadit. Nimirum una spiritualis vel incorporea scil. Anima rationalis, atque materialis vel corporea, ceu sperma virile & ovulum maternum.

num. Ex quam ergo substantia provenerit ille motus jam descriptus? â Spirituali? an â Corporea? (9) A corporei subjecti substantia non provenit ille motus, quia hic est immaterialis, materia vero inanimata non producere potest actum immaterialem, nam hoc est contradictio in adjecto. (Nro. 6) Ergo. (10) Necessè est, ut proveniat ab anima rationali. (11) Si ergo proveniunt illi motus in actu generationis ab anima rationali, necessè est, ut in primo actu ejusdem negotii nimirum in conceptione adsit, anima: Proveniat de cætero ubinam potest, sive immediate â DEO, sive mediate â parentibus.

§. VI.

Objicis vero I. datur tertium. scilicet. Spiritus genitales, spiritus animales, spiritus vitales, anima vegetativa & sensitiva, Archeus, Vis blastica, liquor limpidus lymphaticus, sperma deciduum, vis Magnetica uteri, & hujus farraginis plura. Resp. Bene! ad cujus generis substantiam referendum erit tale tertium? quantum mihi licuit ex scriptis contradicentium colligere, elucescit, hoc esse subtilissimam materiam, summæ activitatis & ad motus percipiendos aptissimam, imperio animæ rationalis obtemperantem. Etiam atque etiam ergo contendendo ut adversæ opinionis fautores reminiscantur propriæ confessionis, ubi invenient, quod illorum tertium non sit principium movens, sed ad motus percipiendos aptissimum, animæ imperio obtemperans. Quicquid enim ab alio motus percipit, alteriusque imperio obtemperat, illud nullos motus ex se & sua essentia pro voluntate producere, ne dicam ad certos scopos dirigere & modificare potest. Et si hoc concederem, Heu! quæ aliena inde fluere? 1) Tertium illud invenitur tam in mare quam fœmina, quia ex subtilissima portione sanguinis secernitur. Ergo. Fœminæ possunt concipere sine mare, quod quotidianæ experientiæ contradicit.

Objeçtio I.

Observationes enim à Bartholino aliisque allegatæ, quod fœminæ ab imaginatione absentibus maribus conceperint, & Constitutio quædam Parlam. Tholusani & Anglicani Collegii pro talibus fœminis ab imaginatione concipientibus, nisi maritus extra anglia fines profectus sit. *Confer. Lifchwitz. Disp. de ortu hom. §. 23.* Nec minus observationes Harvei, de certis brutis sine mare concipientibus, in animis eruditorum nostri ævi parum fidei inveniunt. 2) Supra demonstravi, quod actus in negotio generationis occurrentes, involvant rationem; si ergo illud tertium tales actus perficit, sequitur, quod sit rationale. Nemo vero hoc concedet. Plura ob temporis angustiam hac vice non attingam. Interim tamen plurimi etiam adversariorum mecum sentiunt, scilicet animam sub conceptione fœtui communicari, quanquam animæ vim struendi corpus non concedant, ad quod credendum illos haud cogo, si demonstrationibus fidere recusaverint.

§. VII.

Obiectio II.

Alia vero obiectio occurrit: Si stamina in ovulo adsunt, non opus est principio movente antea descripto, quia solus motus sanguinis orgasmicus mediante coitu excitatus ad illa stamina evolvenda sufficit. Resp. Quid de existentia staminum in ovulo habendum, supra jam cap. antecedente sub classe Unionistatum §. XXII. monitum est. Num vero positis talibus, motus orgasmicus sanguinis ad ea evolvenda sufficiat ex simili quodam clarior evadet. Si machinam quadam hydraulicam construere debes & undique varia delineata ac præparata ligna cæteraque materialia apportas ad marginem fluyii cujusdam, quæ ad talem machinam exstruendam necessaria sunt, eaque omnia juxta seriem componas, ita ut præterfluens aqua tanquam causa movens futuræ machinæ in flumine semper in motu sit, imo certis artificiiis invehementiorem prolapsus redigatur; Architecta vero omittitur,
qui

qui delineata materialia sibi invicem jungat, componat & in ordinem redigat, quo machina quædam hydraulica inde exstruatur: Tunc sane aqua magno strepitu & vehementiori impetu intra ripas suas profluet per plurima secula, & nunquam machina hydraulica inde emerget: ita quoque comparatum est in ovulo, sanguis propellitur motu orgastico, imo abrumpitur interdum ovulum & detruditur in uterum, fitque ex affluentibus humoribus magna moles, quæ deinde summo periculo foeminarum excernitur. Sed quia architecta & principium movens rationale defuit, non machina organica, sed deforme frustrum productum est. Id quod permultæ observationes comprobant. Dicitur quidem omne simile claudicat, sed hoc simile tantum illustrationis non vero probationis gratia prolatum est, quia ex palpabilibus rebus major provenit convictio.

§. VIII.

Objicitur ulterius III. Si anima rationalis sit architecta corporis sui & simul in conceptione adsit, omnes coitus esse debent foecundi, aut tot animæ perduntur, quot coitus infœcundi perpetrantur. Respondeo per instantiam. Homo seu natura hominis vel anima, quod idem mihi est, in moralibus non semper finem impetrat, quem intendit. Ergo in homine nulla anima rationalis est præsens. Falsitas conclusionis est manifesta. Ergo ulterius probabo illam infœcunditatem non principio immateriali formanti sed læsis vel impeditis actionibus huc spectantibus attribuendam esse. 1) Quando sperma virile non debita consistentia gaudet, ut anima eo pro vehiculo uti queat, nam quis diceret, si in gonorrhœa multum seminis effluit, in eo semper animas esse & effundi. 2) Quando sperma alias bene constitutum animam involvens non in arvum naturæ protruditur, sed justo citius emittitur vel nimis celeriter ejaculatur, vel plane vaginam uteri non ingreditur, in quo
ulti-

Obiectio III.

ultimo casu, si ex proposito fiat, crimen Onaniticum locum invenit. *Conf. Lischwitz Disp. de ortu hominis §. 25. Simon de impotentia conj. cap. 2. Th. 2.* 3) Quando membrum per quod quis vir est nimis breve fuerit, ut semen usque ad orificium uteri aspergere nequeat. 4) Quando morbus prægressus sit, quo corpus nimium debilitatum est, ut natura magis ad sui ipsius & corporis conservationem, quam ad propagationem prolis reliquas vires & animi & corporis impendere necesse habeat, aliaque plura. *Confer. Dn. D. Præsid. Jurisprud. Medica Cap. II. de Potentia & impotentia Generandi §. 20. seqq.* 5) Quoad fœminam, quando ob multas impuritates in vagina uteri hærentes semen virile ad uterum profluere non potest. 6) Quando in ipso utero præsto sunt impuritates, quæ sperma non admittunt, sed impediunt, quo minus ad peragendos motus ad generationem tendentes & necessarios locum inveniat. 7) Quando uterus nimis arcte clausus est, vel ob spasmus rigidum vel prægressam conceptionem. (8) Quando semen ob nimiam laxitatem vel atoniam non continetur in utero sed rursus refluit. (9) Accedit denique morositas matris, Discordia & Antipathia semen communicatum non motu blando accipiens sed contrariis motibus respuens. *Conf. D. D. Præf. Praxis Extemporanea Cap. VI. pag. 985. seqq. & Jurispr. Medic. loc. cit.* Læsis itaque organis & actionibus anima in hisce casibus finem propagationis in actum deducere non potest, nam cessantibus mediis cessat effectus, seu qui vult finem, vult etiam media juxta philosophos, alias anima nostra esset omnipotens, quod vero soli Deo competit, qui nobis potestatem limitatam tantum concessit in actionibus vitalibus. Possunt itaque frequentes coitus citra culpam animæ in spermate latentis & præsentis infœcundi contingere. *Confer. Illustr. Stahlî Disput. de Sterilitate Fœminarum, Christ. Vater Disp. de Sterilitate utriusque sexus.* Præ cæteris vero D. D. Præf.

Præsid. in Jurisprudencia Medic. Cap. II. prolixius sterilitatis vel impotentiae causas perquisivit, quo B. L. remitto.

§. IX.

Objicitur ultro, quod sæpius Conceptus spurii loco veri obtingant. Si vero negotium generationis rationaliter perageretur ab anima, tunc omnes conceptus deberent veri esse: Quod vero hoc casu non fieret. Ergo Anima, si quod motibus suis perficeret, negotium generationis magis turbaret, quam rationaliter dirigeret. Resp. Hoc itidem fieri potest salva thesi, imo pugnat pro ipsa! quis enim non videt, in monstris, nævis maternis, aliisque similibus defigurationibus & spuriiis conceptibus, imaginationem & petulantem phantasia vim suam exferere citra accessum fascinationum aliarumque materialium circumstantiarum. Confer. Dn. D. *Præf. cap. de Generat. §. 23. pag. 31.* qui hanc tractationem speciali discursu multis solidis considerationibus illustrat, cujus etiam ipse mentionem fecit in *Jurisprudencia Medica* ubi de monstris differit; Quis porro diceret, imaginationes tales à matris, terrore, timore, gaudio aliove animi pathemate ortas foetui communicari & imprimi posse, si juxta adversariorum sententiam corpus Embryonis ex rudimentis jamjam vel in semine vel in ovulo latentibus necessitate quadam vel accedente alimento congruo constituatur, nec principium rationale talem structuram perficeret, quod in formatione impedita & turbata talem imaginem terrificam vel aliam sibi à matre communicatam & impressam struendo corpori suo imprimeret. Nam si anima negotium generationis turbare potest, & quidem actu physico influente, cur non ipsa illum dirigere poterit ad congruum successum. Inde vero non sequitur animam in conceptione non absesse, sed potius adesse. Confer. *Welschius im Heb.*

Objectio IV.

Ammen-Buch Part. II. cap. 39. Zach. lib. IX. Consil. 21. Thom. Fienus tr. de Vi imaginationis. Illustr. Dn. D. Hoffmannus Diss. de Morbis foetuum in utero alique.

§. X.

Obiectio V.

Tandem dicitur si, anima jam in conceptione foetui communicatur, debet praesentiam suam motibus manifestare, quod vero ante medium gestationis tempus non fit. Ergo non ante illud adest. Resp. Hoc itidem fieri potest, quanquam anima adsit. Nam anima non potest se prius motibus vehementioribus manifestare, quam corpus plane constructum & perfectum sit, roburque necessarium ad edendos motus acceperit. Quis vero interim argumentaretur? In homine dormiente nulla vestigia praesentis animae reperiuntur, quia immobilis jacet. Ergo in homine dormiente nulla praesens est anima rationalis. Patet itaque infirmitas obiecti, nam anima potest adesse, licet non validioribus motibus sese prodatur. Quidquod experientia docet; feminas aliquando ante medium gestationis tempus motus quosdam percipere, si dicunt. Es kribbelt in Leibe, als wenn lauter Ameisen darin wären &c. Nam mox post conceptionem motus tonicus in locis genitalibus fit auctior, & sanguis majori copia illuc popellitur, quod non sine aliquali sensu fieri potest, vid. infra cap. IV. Nec opus est motu validiori sese manifestet anima. Confer. Dn. D. Praes. Physiol. Cap. II. § 95. 96. seqq. Ex his allatis apparebit, quo jure & fundamento statuendum sit animam foetui sub conceptione communicari, & exinde distinctionem in foetum animatum & inanimatum tollendam esse. Plura de hac re invenies in Dn. D. Praesid. Jurispr. Med. Cap. VI. de Animatione & Abortu, partim §. II. partim vero in Epicrisi ad casum I. de Animatione sub fine capitis annexa. Et Ej. Physiol. Cap. II. ubi §. 28. seqq. XX. Argumentis probat

bat, Animam habere capacitatem struendi & formandi corpus in quo hæret & operatur. disp. Ejusd. de Abortus noxia & nefanda promotione. Si itaque corpus format, debet ab initio adesse.

CAPUT IV.

DE

Usu hujus tractationis in Medicina
Theoretica & Practica.

§. I.

Quid vero hæc disquisitio proficiat Medico? forsan *Usus in Phy-
siologia,* aliquis ex me rogaret, si norit? quando Embryo animæ rationalis particeps fiat? Cui respondeo, mox videbis. Medici enim præcipuum objectum, circa quod ipsius officium versatur, & cujus causa salutarem artem Medicam ediscit & exercet, est (strictius loquendo, homo vivus, quatenus vel in sanitate vel in statu morbofo constitutus est. Hanc ob rem necesse est, ut bene calleat, sanitatem præsentem conservare, eamque amissam congruis remediis restituere. Neutrùm vero rationaliter præstare poterit, nisi bene cognitum habeat, atque perspectum, in quo præcipue consistat hominis sanitas, cujus contrarium est morbus seu Valetudo. Hæc scientia iterum nititur cognitione corporis quoad singulas partes, fluidas & solidas, quoad structuram, officium &c. 2) Cognitione animæ quoad vires, facultates, qualitates, operatines &c. 3) Cognitione relationis Animæ & corporis in se invicem, quod nempe corpus sit pro anima & anima invigilet usui corporis, ita ut unum sine altero consistere haud possit, utrumque vero arctissimo

nexu cohæreat. Ex hoc iterum fluit; Si anima & corpus tali mutua relatione & correlatione inter se invicem gaudent, opus est, ut Medicus non solum corpus ejusque indolem &c. intime noscat, sed etiam animæ, quia nihil eficeret in nudo corpore, etsi omnia pharmaca ei præberet, nisi anima motibus suis succureret corpori, ad quod conservandum omnes vires impendit: Quam rem fusius & diserte explicavit *Dn. D. Præses in tract. de medicam. mod. oper.* Ergo omnino Medico interest, & summe necesse est, si bene calleat vires & qualitates animæ, quomodo his vel illis motibus corpus suum conservare, alias vero alterationes, quæ illud destruunt & in periculum mortis redigunt, avertere valeat. Hoc vero non valet tantum in homine nato per omnes ætatis periodos, sed etiam in homine nascendo à prima conceptione usque ad sui exclusionem. Si itaque Medico cognitum est, animam mox sub conceptione cum corpore juugi, illi quoque facile erit explicare & demonstrare, unde artificiosissima illa fabrica corporis nostri possit ex tam exigua particula in tantam molem accrescere, ex materia informi & rudi in machinam mirifice compositam & subtilissimis organis varii generis intertextam redigi, ex una guttula lymphæ pellucidæ, duplicis structuræ corpus evadere, imo, potest vitæ, formationis, nutritionis, cæterarumque actionum causam veram indicare, ne ad tot voces barbaras & qualitates occultas confugere opus habeat.

§. II.

*Usus in Pa-
thologia &
Semiologia.*

Scimus ergo ex physiologicis, sanitatem in eo consistere, si præcipue omnes motus in corpore nostro tranquille & placide procedant, morbos vero oriri, si motus turbentur, impediantur & plane supprimantur aut e contrario nimis augeantur: Hæc vero fiunt potissimum per animi pathamata, aut ex errore in usu rerum
non

non naturalium commisso. Si itaque tenellulum nostrum foetum anima & vita praeditum noverimus, in quo tales motus occurrunt, qui impediti vel aucti nocent; Patet facile, eum subtili communicationi animi pathematum obnoxium esse, quamquam non sibi ipsi obvenientium, tamen à matre communicatorum, nec non cæterorum errorum matris in diæta commissorum poenam lueri debere & per consequens à prima conceptione variis morbis obnoxium esse. Quorum causas vero non semper & unice ex sanguine per vasa umbilicalia affluente vel nimio vel deficiente vel dyscrasia laborante derivare, sed in communicatis à matre ideis quærere debemus. Quid enim solus sanguis sibi relictus ad formanda monstra & producendos nævos maternos contribuit præter materiam nutritioni & accretioni dicatam? nisi principium formans in negotio suo pravis & corruptis ideis ab imaginatione & phantasia matris communicatis turbatum, tot præternaturalia corpori suo tenellulo fabricando imprimeret.

§. III.

Non vero tantum sibi ipsi morbos procurat natura Embryonis cum pravis illis a matre communicatis Ideis, terrificis, tremebundis, &c. sed reciproce matri quoque causa quorundam morborum evadit. Quamprimum enim mater concepit, mox à natura illius motus versus uterum augentur & major portio sanguinis ad illum congeritur quam antea, videlicet ad foetum ceu novum hospitem nutriendum. Natura foetus vero tantum sanguinis mox sub initio ad nutritionem & appositionem in admodum exiguo corpusculo non absorbere & adhibere potest, quare motu contrario superfluum repellit ad placentam & substantiam uteri, ubi congestio & appulsus nihilominus continuantur. Inde fit, ut primo vasa uteri turgeant, ibique & in vasis annexis sanguis

*Causa mor-
borum con-
ceptionem
sequentium.*

stagnet: Inde oriuntur tensiones, stricture & spasmi circa regionem hypogastricam & in hypochondriis. Unde porro regurgitationes sanguinis partim per vasa hæmorrhoidalia interna versus systema Venæ Portæ & annexas partes, partim vero per vasa hypogastrica & venas iliacas internas & hæmorrhoidales externas versus venam cavam, & inde versus partes superiores. Ex talibus regurgitationibus oriuntur stagnationes. a) circa Ventrículum, Lienem, Hepar, Renes & Vesicam urinariam, unde conatus vomendi, appetitus vagus vel plane prostratus, alvus adstricta, vomitus ipsi, malum hystericum, ardor & imminutio urinæ, intumescencia pedum &c. b) partim circa thoracem, unde anxietates præcordiorum, difficultas respirandi, palpitationes cordis, tussis, intumescencia mammarum, adeo erysipelas. &c. partim c) adeo versus collum & caput, inde raucedines, rheumatismi, inflatio tonsillarum, uvulæ, congestiones versus caput, unde dolores capitis, dolores dentium seu odontalgia, Hemicrania, erubescencia, variegatio adeo tumescencia maxillarum seu genarum &c. partim d) versus totam peripheriam, unde motus febriles Germ. *Es schauert ihnen über den ganzen Leib, es ist ihnen allenthalben nicht recht, es thut ihnen alles weh, es ist ihnen alles zu wieder, werden blaß, gelb, grünlich.* emarcescunt, pallescunt, color cutis est lividus, circa oculos apparet circulus nebulosus, urina pallet mox rubet & gaudet nubecula ad fundum subsidente & quæ hujus generis plura. Imo omnes actiones sunt depravatae, & incidunt sæpius in vehementes morbos. Quæ vero pathemata omnia ut plurimum remittunt successive, quo major embryo fit, plurisque nutrimenti eget: Plurima circa medium gestationis tempus plane desinunt, quædam vero usque ad partum perdurant. Hæc fuerunt pathemata à nimio sanguinis appulsu orta, similia ne dicam graviora oriuntur ab ipsius defe-

defectu, natura enim Embryonis nutrimento destituta evadit debilis quod mox fœmellæ sentiunt dicentes. Es ist nicht mehr so lebhaftig, und warm, sondern wird schwer, als wenn etwas hartes da liege, daher würde ihnen so angst ums Herz. Tristis enim Idea communicatur matri ab anima foetus per reciprocum consensum. Unde matres tristes evadunt, incidunt in mœrorem & graves morbos & adeo in Melancholiam, nisi mature succurratur. Quales casus *Consult. D.D. Pres. in Colleg. de affect. Mulier* aliquos recensuit. Confer. *D.D. Hoffmanni Disp. de morbis foetuum in utero*, ubi quamplurimos morbos recensuit foetum in utero corripientes, eosque observationibus corroboravit. &c. *Joh. Otton. Horstii Dissert. de Foetu Abortivo icterico* & *Rud. Jac. Camerarii Disp. de Foetu 46. annorum.*

§. IV.

Occurrit hic quoque occasio de Signis Conceptionis paucula adjicere, in quibus recensendis non prolixus ero, quia *Consultiss. Dn. D. Præs. in Jurisprud. Medic. Cap. IV. §. IX. seqq.* satis hanc materiam pertractavit. Nec minus *Beat. Wedelius in Disp. de Notis gravidarum* & *D. Hilscher. Disput. de opere generationis in Fœminis* & *Slevogt Disp. de Partus naturalis cum præternaturali collatione §. 12.* *Theod. Schenk. Disp. de Conceptione.* Multique alii innumera collegerunt ejusmodi signa, quare in hunc diem certitudo singularium signorum nulla est. Si vero collectim considerantur omnino aliquid certi indicant. *D. D. Præs. l. c. §. IX. Hilscherus l. c.* præ cæteris quædam signa §. 6. protulit, sua sententia nunquam aut parum medicum deferentia. *Scilicet frequentiore solito ad urinam reddendam stimulum*, quod per 12. annos expertus est & confiteor mihi ipsi aliquos casus obtigisse, ubi talis stimulus urinæ certum signum conceptionis fuit, cui adjungere possum cum Hilschero nubeculam in urina emissam,

*De Signis
Conceptionis.*

sa, propefundum repertam, & decolorationem mensium mox post conceptionem prima vice recurrentium. Quæ omnia sæpe laudatus *D. D. Præses l. c.* summa industria collegit & indicavit. Quam plurima signa itaque simul sumenda sunt, si conceptionem factam explorare necesse est, ubi jam memorata symptomata simul in Considerationem veniunt. Et mea sententia major certitudo hujus rei invenienda esset. Si Medici praxi dediti omnia signa occurrentia attente observarent, & secundum temperamentorum diversitatem in certas classes redigerent, tunc omnino res clarior evaderet, quia hactenus confusum chaos existit magna copia signorum sine distinctione 1) temperamentorum, 2) ætatis, num juniorum an ætate provectorum, 3) circumstantiarum in primiparis vel aliis, 4) num in sensibilibus vel robustioribus, 5) vitæ generis &c. collectorum. *Confer. Rejes. Camp. Elys. Quæst. Jucund. qv. 49.* ubi innumeralia signa protulit.

§. V.

*Usus in Ther-
rapia &
Praxi.*

In Therapia Generali & Speciali Consideratio animationis itidem usu non destituta est. Si enim Medicus ex antecessis sciat, Embryonem mox post conceptionem animatum esse, tunc majori circumspectione utatur in propinandis remediis. Validiora enim evacuantia hic facile abortum procurare possunt, nec minus remedia calidiora & spirituosiora concentrata, cum in hisce subjectis sanguis jam commotus & in orgasmo constitutus sit. Nec promiscue VS. hic administranda, nisi omnes circumstantiæ ad amussim rationis & experientiæ redactæ sint, alias in minus plethoricis magnum damnum procuratur, si detractio nimio sanguine tristes tales casus suboriuntur, ut *Consultiss. D. D. Præses* nuperime in Collegio memoravit, quod scilicet fœmina quædam gravida, VS. larga perpetrata in talem tristitiam internam,

ternam, & moerorem inciderit vix consolabilem, adeo Melancholiæ proxima fuerit, ob ideam ab intra communicatam, ac si Embryo nutritione destitutus esset detractio nimio sanguine. Alias vero V.S. nes in hisce casibus multum emolumenti promittunt, quia in primis mensibus non omnis ad nutritionem foetus destinatus sanguis consumitur, sed remissus & refluxus ad partes vicinas concurrente mensium fluxu suppresso multa in comoda producit, ut supra demonstratum §. III. hujus capituli, *confer. Excell. Hoffmann Med. Syst. Tom. I. part. II. cap. 13. §. 5. & Sub Præsid. Consult. Dn. Præsid. nuperrime Hojelsinus hoc thema ventilavit de V. S. gravidarum*, ubi multa bona huc referenda occurrunt. *Nec non Dn. D. Hilscher Diss. de Legitimo V. S. usu in Gravidis. De Medicamentis vero abortum provocantibus Conf. Consultiss. Dn. D. Præsid. Disp. de Abortus noxia & nefanda promotione* ubi plurima & remedia & cautelas & circumstantias suppeditavit, mihiq; in eo otium fecit. De Curandis vero Morbis foetuum in utero materno, conferenda est, *Disput. Dn. D. Hoffmanni de hac materia habita*. Plura hoc loco e practicis addere tempus & spatium non permittit, quare B. L. contentus sit hisce, est quod velim, cum hæc dissertatio tantum speciminis loco ventilata sit, si vero prolixius fuisset tractatus vocandus esset. Interim tamen quæ à me non prolata sunt B. L. inveniet in Autoribus allegatis passim obviis.

CAPUT V.

DE

Usu in Medicina Forensi.

§. I.

Maximum denique usum præsens nostra tractatio habebit in Medicina Forensi, ubi hætenus
3Cuius in-
guunt in sa-
K distin-

*tum anima-
tum & ina-
nimatum.*

distinctio in foetum animatum & inanimatum viguit, quam deinde poena abortus promoti vel ordinaria vel extraordinaria sequuta est, quia expulsionem foetus inanimati (ut vocant) non inter homicidia retulerunt JCti: De termino vero animationis, post quem poena ordinaria sequi debet, ita incerti & dubii sunt, uti antea cap. III. indicatum est. Sed cum in criminalibus aliquid certi requiratur, constituerunt terminum animationis in medio gestationis tempore in jure Saxonico, quia tunc palpabilis motus Embryonis animationem factam prodit. Caeteri vero JCti, cum audierint à Medicis, hunc motum saepius longe ante medium gestationis tempus contingere, terminum poenae ordinariae post perceptum illum motum constituerunt. Antequam vero rem ipsam inspiciamus de poena ordinaria vel extraordinaria constituenda, necessarium duxi loca illa recensere, ubi in jure & apud JCtos de hac materia agitur, quantum mihi possibile erit. *Marcianus L. Divus 4. ff. de Extraord. crim. L. si mulierem 8. ff. ad Leg. Cornel. de sicar. L. Cicero 39. ff. de poenis. L. 38. ff. §. qui abortionis aut amatorium poculum dant, etsi dolo non faciant, tamen quia mali exempli res est, humiliores in Metallum, honestiores in Insulam amissa parte bonorum relegantur, quo si eo mulier, aut homo reperiret, summo supplicio afficiuntur.* Pluresque leges & Autores Collegerunt. *Mattheus de criminibus lib. 47. Digest. V. de Extraord. Crim. Cap. I. de Partu abacto. Carpzov. in Praxi Crim. Part. I. Q. XI. de criminibus. Pagenstecher in Aphorism. Juris Disputat. de Ventre (qui Vulgo Zänßgen in Keller) Visione VIII. pag. 488. seqq. Simon in Praesid. Academ. Disput. de Impotentia Conjugali, Unrath de Conceptione & jure Ventris. Wildvogel de Jure Embryonum Cap. IV. Struv. Jurisprud. Min. lib. III. tit. 24. §. 2. de Extraord. Cri-*

Crimin. Stryk. Tom. IV. Usus Modern. ff. lib. XLVII. tit. XI. de crimin. Extraord. §. 14. Illustr. Thomas. in Not. ad Lancelott. Lib. IV. tit. 10. Inst. Jur. Can. §. 7. p. 2101. Nro. 388. ad quorum aliquos Dn. D. Præses in sua Jurisprud. Medica provocat; In Jure Canonico Decret. Greg. lib. V. Tit. XII. Cap. 20. De Homicid. Vol. Qui dat causam abortioni, homicida est, si conceptum erat vivificatum animal rationale alias secus: Et in Art. 133. Const. Crimin. Car. V. So jemand einem Weibs-Bild durch Zwang, essen oder trincken ein lebendig Kind abtreibt, wie auch einen Mann oder Weibs-Bild unfruchtbar macht, so solches vorsehlicher oder böshafftiger Weise geschieht soll der Mann mit dem Schwerdt als ein Todtschläger, und die Frau so sie es auch ihr selbst thät erträncket oder sonst zum tode gestrafft werden. So aber ein Kind, daß noch nicht lebendig wäre von einem Weibsbild getrieben wird, sollen die Urtheiler der Straff halber zu denen Rechts-Verständigen oder sonst, wie zu Ende dieser Ordnung gemeldet Raths pflegen. Confer. hic Varii in hunc Art. Commentarii Stephani, Clasenii, Ludovici, Cressii aliorumque. Ex quibus omnibus fatis luculenter apparet, abortum procuratum summo supplicio puniendum esse. Jcti vero hic distinguunt, ut supra jam dictum est in foetum animatum & inanimatum &c.

§. II.

Ex Capitibus antecedentibus vero luculenter apparet hanc distinctionem curatius rem observando non absoluti valoris esse, quia foetus à prima conceptione anima rationali jam gaudet. Cum vero Jcti in talibus casibus ordinarie Medicorum Consilia explorant, ita etiam primis temporibus factum est, ut, cum legislatores juris civilis principiis stoicorum imbuti crediderint, foetum non semper animatum & vivum esse, sed post medium gestationis tempus talem fieri, mitiorem poenam

*Distinctio in
foet. anim. &
inanim. est
collenda.*

nam decreverint pro illis hominibus, qui ante illud tempus abortum procurarent. Juris Canonici vero Autores nec non Carolus V. principiis Creatianorum & infusianorum imbuti, iterum de tempore infusionis animæ incerti erant, quare manifestum illud signum motus embryonis circa medium gestationis tempus obtingens acceperunt, & ratione illius poenam dictitarunt. Adeo Elector. Saxon. Augustus in Part. 4. Constit. 4. ex dissidio Theologorum & Medicorum Jenensium & Wittebergenfium dubius fuit cui crederet, quare itidem hoc medium gestationis tempus tanquam certum terminum sancivit. Testante Carpzovio Prax. Crim. Part. I. Qv. XI. Nro. 3. Ergo illis temporibus connivendum, nostro vero ævo, ubi tot Medici, Philosophi & Theologi affirmant, animam propagari per parentes Vid. Cap. II. & inde nihil aliud sequi possit, quam animationem simul cum conceptione fieri; Imo ipsi Creatiani cum Fieno, Fortunato Fideli & Zachia confiteantur animationem paucos dies post conceptionem fieri, adeo Zachias simul cum Conceptione, testante Consult. D. D. Præs. in Jurispr. Med. l. c. Vix crediderim JCtos ambigere omnem abortum pro homicidio declarare. Quam ob rem D. D. Præs. in Disp. de Abortus noxia & nefanda promotione prolixius de hac consideratione egit, multisque rationibus & testimoniis demonstravit, talem distinctionem poenarum tollendam esse. Et ante eum Georg. Francus Prof. Heidelbergens. in Corall. II. ad Disp. de Ambustis dicit: *Fœtus in utero semper vivit; hinc cadit distinctio illa inter fœtum in utero vita præditum & nondum vivum, ac propterea semper homicidium patrat qui abortum procurat.* B. Bobnius de offic. med. dipl. Part. II. Cap. V. dicit: *de animatione conceptioni sine dubio contemporanea &c. nisi per hæsitantiam ejusmodi abortum animati fœtus nefarie scienti patrocinari, & tenelli hujus sanguinis & necis cor-reum se quis exhibere velit.* Cujusmodi graves expressiones hinc

hinc inde in plurimis supra Cap. II. & III. jam allegatis autoribus occurrunt, quæ nostri ævi Jctos movere deberent, papalem auctoritatem Veterum Doctorum parvi habere, reliquiasque papatus ex jure Canonico profluentes penitus, præcipue in terris protestantium ejicere, ne juxta Bohnium *necis Correi* evaderent.

§. III.

Agnoverunt quidem varia Jctorum lumina, distinctionem in animatum & inanimatum foetum omittendam esse, nec ad crimina extraordinaria referendum esse abortum ante medium gestationis tempus. Scilicet: *Mattheus de Criminibus l. c. & Pagenstecher l. c. B. Brunnemannus in Proc. inquis. c. 9. Nro. 69.* Quibus vero alii sese opposuerunt nempe *Carpzov. l. c.* cum multis ibi allegatis autoribus. Ex recentioribus *B. Strykius in Tom. IV. Usu Mod. l. c. §. 14.* dicit: *Equidem partus statim à primo momento conceptionis vitalis est, juridice tamen pro vitali nondum habetur, quia post dimidium tempus gestationis ipsi matri ex motu partus demum de vitalitate certo constat, & sic antea absoluta certitudo de corpore delicti nondum adest, quæ tamen præcise requiritur, antequam ad ultimum supplicium devenire possit.* Cum quo fere omnes jam viventes sentiunt, ubi ex ore *Illustr. D. D. Böhmeri & D. D. Gundlingii* audire mihi licuit, quorum posterior peculiarem Disput. de Abortu elaboratam tenet, proxima occasio publice ventilandam, uti ex ipso audire honor mihi contigit. Id quod Excell. *Cressius* Acad. Julæ Decus jam in Dissertat. quadam Jenæ adhuc degans præstitit. Quippe qui etiam in *Comment. ad Artic. 133. CCC §. 2. Nro. 1.* dicit: *Disputatum sæpe, quo tempore partus animari incipiat: Saxones Dimidium tempus gestationis hic pro termino definierunt, quod imitati Austriaci pag. 192. Frolich. Alibi ex fœmina quæri solet, an motum partus in utero senserit, quia in criminali judicio non quodlibet dubium vitæ signum sufficit, sed*

Jcti Saniores illam distinctionem omittunt.

Certum & Palpabile requiritur &c. Ipse demum *Illustr. Noster Thomafius* Patronus ac Præceptor meus nunquam non devenerandus in *Notis ad Lancelottum Lib. IV. Tit. X. §. 7. pag. 2101. Nro. 388.* Confitetur animam & vitam illico post conceptionem esse in foetu. Ibique hac occasione multa pulcherrima adducens prolixè de hac re egit, mihiq; in hoc otium fecit, id quod *Consultiss. D. D. Præses.* sæpe allegata *Disp. de Abortus noxia nefanda promotione,* præstitit. Cum itaque certam fit, animationem simul cum conceptione fieri, non opus est singnis palpabilibus animationis, quia supra allegata *Conceptionis* signa, animationem simul indicant.

§. IV.

Ergo ne nimis in Jctorum Castra conscendam illorum Scientiæ usui & velut Sanctioni id relinquo, num pœnam ordinariam an extraordinariam constituere velint? cum tot lucis illis jam affulgeat ex tot veterum & recentiorum Medicorum suffragiis præsertim. *Consult. Dn. D. Præsid. Disput. jam allegat: & Jurisprudentia Med.* Nam id quod illorum antesignanis licuit, & ipsis licebit. Argumenta vero, ac si talis tenellus foetus non homo dicendus esset, seu, quod multis periculis subiectus esset, antequam perfectus evaderet, nihil exacte probant. Ad finem vero perducenda erit tractatio nostra; quæ ut B. L. non in totum displiceat, est quod spero, si vero non omnia ita exacte ipsius desiderio respondentia & grata inveniet, veniam mihi det & voluntatem pro facto amplectatur. DEUS Vero T. O. M. clementissime largiatur, ut conatus mei, qualescunque sint, in sui ipsius Gloriam, Proximique emolumentum cedant, id est quod opto. Et sic beatum impetravero actionum mearum.

F I N E M.

Tra-

* * *

TRadere dum tentas animandi terminus esse
Quis soleat foetus, lauriger ipse tibi
Gratatur specimen praeses, quoque terminus
esto

Hic, fatur, gratus. Nec mora digna capis
Præmia sollertis studii, cultoribus ampla
Quæ tantum gnavis dat Meditrina suis.
Hos igitur faustos tibi nos vovemus honores,
Gaudia testamur mente manuque tibi.
Numinis auxilium tua porro cœpta secundet,
Addat successum consiliisque tuis.
Sic felix poteris medicos tractare labores,
Sic etiam optatus terminus omnis erit.

Benevolentiae causa scribebat

Fridericus Hoffmannus.

Nunc Tibi jam dudum meritam dat Apollo coro-
nam,
Te doctorali merita mitra comit.
Præmia sudorum sunt hæc multique laboris
Sectantur cunctos, sic &, Amice, Tuos.
Nunc Animæ magnas cum mens sit sistere vires,
Naturæ motus delineare cupis.

Quid

Quid igitur facies? Pugnans ascende cathedram,
Conscriptas docte, Docte defende Theses.
Ex animo grator, queis possum viribus opto,
Adspiret cunctis, SUMMUS, Amice, Tuis.

*Sic animitus applaudit Auditori hactenus sedulo &
honoratissimo, gratulabundus*

Georgius Daniel Coschvitz,
M. D. P. P. O.

Sagea, welche stets die Würdigsten bedenckt
Von Ihren fleißigen und klugen Musen-Söhnen
Will Dich nach Schweiß und Fleiß mit der Belohnung krö-
nen,

Da Sie den Doctor-Hut, Dir heute rühmlich schenckt,
Den Deine Würdigkeit vor langer Zeit verdienet,
Da Dir in Rostock schon der Ehren-Preis gegrünet.

Ich gratulire Dir Hoch-Verthgeschäfter Freund
Da Du als Jason hast, dieß goldne Fließ erhalten,
GOTT wolle über Dich, mit seiner Gnade walten.

Mit dieser Würde sey so Glück als Ruhm vereint
Sey vieler Krancken Trost, die Freude der Gesunden
Und zehle weil Du lebst, Vergnügungs-volle Stunden.

I. R. Brockmann,
M. D.

10/98

R. Buchner
Buchbinderei
84098 Hohenthann

Alberti, Michael,

Diss. inaug. med. forens. de termino animationis foetus humani, Wenn das
Kind im Mutter-Leibe die Seele empfängt

Hala Magdeburgica 1724

4 Diss. 3795,35

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10974332-9

VD18 1481014X-001